

Developing the Silver Economy and Related Government Resources for Seniors

A Position Paper

Issued on September 19, 2022 by

[Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy](#)

KEY WORDS:

longevity; aging population; active aging; seniors' use of eTechnologies, e-services; seniors 55+ eServices Guide; lifelong learning; digital literacy; e-learning; age-friendliness; senior centricity; minister of seniors; seniors' council; silver economy.

PROPOSED NETWORK

The precarious rights of senior citizens, especially those who are highly educated and who are expected to counsel and guide the younger generations, has stimulated the creation internationally of advocacy associations and opinion leader groups. The strength of these groups, however, varies from country to country. In some countries, they are supported and are the focus of intense interest; in others, they are practically ignored. For this reason we believe that the creation of a network of all these associations is essential. The proposed network would act as a support for the already-existing policies of the United Nations' High Commission for Human Rights, of independent experts, and of the Global Alliance for the Rights of Older People. All three have long ago recommended the creation of a recognized instrument for uniting presently scattered efforts. The proposed network, therefore, will seek to promote the international exchange of relevant expertise, and it will reinforce the commitments and actions that single countries are currently taking to meet these objectives. For example, informative public events can be organised to promote particular support initiatives and to provide an opportunity for new members of the network to be presented. The network will promote health for senior citizens, disease prevention, senior mobility, safe free time for seniors, alimentary education, protection against new risks and dangers, as well as equity in the services necessary for seniors to adopt new information and communication technologies.

In the case of retired academic members, the network will promote equality with respect to continuing use of digital technologies (particularly email), continuing access to research libraries, and the guaranteed ability for seniors to fund their own research programs and to deliver free seminars.

THE SILVER ECONOMY

The concept of the “silver economy” covers a host of different but interlinked efforts. Together these can improve the quality of the lives of seniors, particularly the levels of their inclusion in society and their involvement in economic activity. These objectives can be met through the development of innovative policies, products, and services for meeting the needs of seniors. This, in turn, will bring more growth and jobs for the overall economy.

The silver economy concept seeks to look holistically at ageing and the opportunities it presents with respect to the future direction of a broad range of policies such as those on the built environment, 50+ employment, life-long learning, and preventive health care. Moreover, it seeks to embrace new technologies (e.g. health-monitoring, smart homes, driverless vehicles, care robots) in order to use them to lower the costs of ageing and to improve the lives of older citizens while, at the same time, boosting the economy.

The first paper of European Commission on the silver economy highlights the importance of this concept. Due to increasing longevity and low birth rates, the population of the EU is significantly ageing. The document, for example, predicts that EU will pass from in 2013 having four working age adults (15-64 years of age) for every person aged over 65 years to just two working age adults for each senior by 2060. Another reported statistic reveals the dramatic datum of one baby born for every five living seniors. Nevertheless, severe challenges often present unique opportunities. Weaknesses can be turned into strengths by reinforcing social networks and structure. First, there is the size of the silver economy. Some have calculated that if the community of adults over 50 were a state, the corresponding economy would be the third largest in the world, after the United States and China but ahead of Japan, Germany, and Great Britain. Second, the silver economy does not refer to a single segment of the national market but rather to an economy cutting across several major segments. Indeed, the contributions of the senior population impact every market and industry--including housing, transport, the food industry, insurance, robotics, health care, communication (including the internet), sports, leisure, and travel. The importance of this segment of the population must also be calculated by means of the size of its resources. In Italy, for example, a Confindustria report shows that citizens over the age of 75 now retain language skills and memory far better than past cohorts of the same age. As a result, they generally live in their own homes; have satisfying economic resources; spend free time enjoying holidays, hobbies and cultural events; and practice sports. Thus, they require goods and services and continue to circulate their money.

However, to ensure that their contributions continue as long as possible, society must make more investments in preventive care rather than solely in the treatment of disease. Society must also invest in sustainable mobility tools and equipment. Barriers to participation in social activities must be removed, and preferential access ways and safe delivery sites for food must be provided. Some of the needs of seniors can be addressed through technology. For instance, by means of the Internet of Things, older people can continue to live in their homes while their health is being monitored through a variety of connected sensors. Other possibilities include mobile health applications that assist with tracking the vital signs of seniors, new ICT products such as care robotics, and new food products developed to address the nutritional needs of older adults.

THE MINISTRY OF SENIORS

To meet the needs of the seniors' growing share of the population will require changes in some social and economic structures as well as in governmental organization. The silver economy will not come into being by itself. That is why we are proposing the establishment of a Minister of Seniors in every country in the network to help lead and organize change.

So far, only seven countries (Australia, Canada, Ireland, Malta, New Zealand, Scotland, Wales) have such a minister. The Minister of Seniors is the primary person responsible for creating and implementing policies that guarantee specific senior services, such as health and safety protections. In addition, he or she will represent seniors as a member of the Cabinet so that other ministers will be reminded to consider the specific needs of the elderly as they create and implement policies for their own ministries—ministries having the responsibility for areas such as health, social affairs, industry, environment, education, and transportation. In sum, seniors must have an equal voice at the table of government ministers.

The Minister of Seniors is specially tasked to support and promote the Silver Economy. He or she must look holistically at the ageing of the population and also at the opportunities and challenges it presents. One such challenge, for example, will be the establishment of permanent educational initiatives, which will ensure that elderly citizens make responsible choices on referendums and petitions, such as those affecting new available technologies and new sectors of market, as well as those regarding the percentage of the Gross Domestic Product dedicated to the Silver Economy. Other important issues for seniors will be those affecting preventative health initiatives and those impacting disability services.

THE SENIORS' COUNCIL

For the coordination of governmental activities at national and local levels related to the Silver Economy, an intergovernmental body (*a seniors' forum*) will also be needed to share information, discuss new and emerging issues related to seniors, and work collaboratively on key projects.

The Seniors Council is an advisory and consultative body attached to the Minister of Seniors or to the Parliament. Its goal is to support more participatory decision-making. At the local level, the council can support better informed local decision-making by helping to identify local needs, which will, in turn, contribute to a better allocation of scarce resources.

The main objectives of the Seniors Council are: the determination of the specific needs of senior citizens; promoting and implementing activities and projects conceived for the welfare of seniors; advising the government on matters relating to the welfare of seniors; maintaining effective governmental communication with seniors; and establishing and maintaining contacts with organizations engaged in similar activities in the country.

The influence of Senior Councils is likely to grow over the coming years, given the ageing of the population and the increasing importance of older citizens in the electorate. The councils are an organizational tool for providing guidelines for the development of the silver economy in accordance with the needs and wishes of seniors. In short, they promote senior- centricity.

THE SIGNATORIES UNDERTAKE TO DO THE FOLLOWING IN THEIR OWN ENVIRONMENT:

- Disseminate this position paper among relevant local organizations.
- Participate in campaigns that contribute to the realization of our ideas and proposals.
- Encourage and engage in cross-border eCollaboration.
- Promote events that support to the activities of the Network as well as the growth of the number of the networked groups.
- Publish findings on actions to implement these ideas and suggest new actions based on the experience gained.

Entwicklung der „Silver Economy“ und verwandter staatlicher Ressourcen für Seniorinnen und Senioren

Ein Positionspapier

Herausgegeben am 19. September 2022 von

[Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy](#)

Übersetzung Heinrich Mayer

KEY WORDS

Langlebige Gesellschaft; alternde Bevölkerung; aktives Altern; Nutzung von eTechnologien und eServices durch Senior*innen; Senior*innen 55+ eServices Guide; lebenslanges Lernen; digitale Kompetenz; eLearning; Altersfreundlichkeit; Senior*innenzentriertheit; Ministerium für Seniorinnen und Senioren; Senior*innen-Rat; Silver Economy

PROPOSED NETWORK

Die prekäre rechtliche Situation älterer Bürger*innen, insbesondere derjenigen, die über ein hohes Bildungsniveau verfügen und von denen erwartet wird, dass sie die jüngeren Generationen beraten und anleiten, hat international zur Gründung von Interessenverbänden und Meinungsführergruppen geführt. Die Stärke dieser Gruppen ist jedoch von Land zu Land unterschiedlich. In einigen Ländern werden sie unterstützt und beachtet, in anderen werden sie praktisch ignoriert. Aus diesem Grund halten wir die Schaffung eines Netzwerks all dieser Vereinigungen für unerlässlich. Das vorgeschlagene Netzwerk würde die bereits bestehende Politik des Hochkommissariats für Menschenrechte der Vereinten Nationen, unabhängiger Experten und der Global Alliance for the Rights of Older People unterstützen. Alle drei haben schon vor langer Zeit die Schaffung eines anerkannten Instruments empfohlen, um die gegenwärtig verstreuten Bemühungen zu bündeln. Das vorgeschlagene Netzwerk soll daher den internationalen Austausch von einschlägigem Fachwissen fördern und die Verpflichtungen und Maßnahmen verstärken, die einzelne Länder derzeit zur Erreichung dieser Ziele ergreifen. So können beispielsweise öffentliche Informationsveranstaltungen organisiert werden, um bestimmte Unterstützungsinitiativen zu fördern und neuen Mitgliedern des Netzwerks die Möglichkeit zu geben, sich vorzustellen. Das Netzwerk wird die Gesundheit älterer Menschen, die Krankheitsvorsorge, die Mobilität älterer Menschen, eine sichere Freizeitgestaltung für Senior*innen, die Ernährungserziehung, den Schutz vor neuen Risiken und Gefahren sowie die Chancengleichheit bei den Dienstleistungen fördern, die für die Nutzung der neuen Informations- und Kommunikationstechnologien durch Senior*innen erforderlich sind.

Für akademische Mitglieder im Ruhestand wird das Netzwerk die Gleichberechtigung in Bezug auf die weitere Nutzung digitaler Technologien (insbesondere E-Mail), den weiteren

Zugang zu Forschungsbibliotheken und die garantierte Möglichkeit für Senior*innen, ihre eigenen Forschungsprogramme zu finanzieren und kostenlose Seminare abzuhalten, fördern.

DIE „SILVER ECONOMY“

Das Konzept der "Silver Economy" umfasst eine Vielzahl unterschiedlicher, aber miteinander verbundener Bemühungen. Gemeinsam können sie die Lebensqualität von Senior*innen verbessern, insbesondere ihre gesellschaftliche Teilhabe und ihre Beteiligung an der Wirtschaftstätigkeit. Diese Ziele können durch die Entwicklung innovativer Politiken, Produkte und Dienstleistungen erreicht werden, die den Bedürfnissen der Senior*innen gerecht werden. Dies wiederum wird zu mehr Wachstum und Arbeitsplätzen in der Gesamtwirtschaft führen.

Das Konzept der "Silver Economy" zielt auf eine ganzheitliche Betrachtung des Alterns und der sich daraus ergebenden Möglichkeiten im Hinblick auf die künftige Ausrichtung eines breiten Spektrums politischer Maßnahmen, z. B. in den Bereichen bauliche Umwelt, Beschäftigung für Menschen über 50, lebenslanges Lernen und Gesundheitsvorsorge. Darüber hinaus sollen neue Technologien (z. B. Gesundheitsmonitoring, intelligente Häuser, fahrerlose Fahrzeuge, Pflegeroboter) genutzt werden, um die Kosten des Alterns zu senken und das Leben älterer Bürger*innen zu verbessern und gleichzeitig die Wirtschaft anzukurbeln.

Das erste Papier der Europäischen Kommission über die Silver Economy unterstreicht die Bedeutung dieses Konzepts. Aufgrund der steigenden Lebenserwartung und der niedrigen Geburtenrate altert die Bevölkerung der EU erheblich. In dem Dokument wird beispielsweise vorhergesagt, dass in der EU bis zum Jahr 2060 auf jede Person im Alter von über 65 Jahren nur noch zwei Erwachsene im erwerbsfähigen Alter kommen werden, während im Jahr 2013 noch vier Erwachsene im erwerbsfähigen Alter (15-64 Jahre) auf jede Person im Alter von über 65 Jahren kamen. Eine andere Statistik zeigt den dramatischen Wert von einem Baby pro fünf lebende Senior*innen.

Große Herausforderungen bieten oft aber auch einzigartige Chancen. Schwächen können in Stärken umgewandelt werden, indem soziale Netzwerke und Strukturen gestärkt werden. Man bedenke etwa die Größe der Silver Economy zu nennen: würde die Gemeinschaft der über 50-Jährigen einen Staat bilden, so hätte dieser die drittgrößte Wirtschaft der Welt, nach den Vereinigten Staaten und China, aber noch vor Japan, Deutschland und Großbritannien. Zum anderen bezieht sich die Silver Economy nicht auf ein einzelnes Segment des nationalen Marktes: Die Beiträge der älteren Bevölkerung wirken sich auf alle Märkte und Branchen aus - einschließlich Wohnungsbau, Verkehr, Lebensmittelindustrie, Versicherungen, Robotik, Gesundheitswesen, Kommunikation (einschließlich Internet), Sport, Freizeit und Reisen. Die Bedeutung dieses Bevölkerungssegments muss auch anhand des Umfangs seiner Ressourcen berechnet werden. In Italien beispielsweise zeigt ein Confindustria-Bericht, dass die Bürger*innen über 75 Jahre ihre Sprachkenntnisse und ihr Gedächtnis weitaus besser bewahren als frühere Kohorten desselben Alters. Infolgedessen leben sie in der Regel in ihren eigenen vier Wänden, verfügen über zufriedenstellende wirtschaftliche Ressourcen, verbringen ihre Freizeit mit Urlaub, Hobbys und kulturellen Veranstaltungen und treiben Sport. Sie benötigen also Waren und Dienstleistungen und lassen ihr Geld weiter zirkulieren.

Um jedoch sicherzustellen, dass ihr Beitrag so lange wie möglich anhält, muss die Gesellschaft mehr in die Vorsorge investieren und nicht nur in die Behandlung von Krankheiten. Die Gesellschaft muss auch in nachhaltige Mobilitätshilfen und -geräte

investieren. Hindernisse für die Teilnahme an sozialen Aktivitäten müssen beseitigt werden, und es müssen bevorzugte Zugangswege und sichere Lieferorte für Lebensmittel geschaffen werden. Einige der Bedürfnisse älterer Menschen können mit Hilfe der Technologie erfüllt werden. Mit Hilfe des Internets der Dinge können ältere Menschen beispielsweise weiterhin in ihren Wohnungen leben, während ihr Gesundheitszustand durch eine Vielzahl von vernetzten Sensoren überwacht wird. Weitere Möglichkeiten sind mobile Gesundheitsanwendungen, die bei der Überwachung der Vitalparameter von Senior*innen helfen, neue IKT-Produkte wie Pflegeroboter und neue Lebensmittelprodukte, die für die Ernährungsbedürfnisse älterer Menschen entwickelt wurden.

DAS MINISTERIUM FÜR SENIORINNEN UND SENIOREN

Um den Bedürfnissen des wachsenden Anteils der Senior*innen an der Bevölkerung gerecht zu werden, sind Veränderungen in einigen sozialen und wirtschaftlichen Strukturen sowie in der staatlichen Organisation erforderlich. Die Silver Economy wird nicht von selbst entstehen. Deshalb schlagen wir die Einsetzung eines Ministeriums für Seniorinnen und Senioren in jedem Land des Netzwerks vor, das den Wandel anführen und organisieren soll: als zentrale Stelle soll es für die Schaffung und Umsetzung politischer Maßnahmen verantwortlich sein, die wichtige Dienstleistungen für Senior*innen garantieren, wie z. B. den Schutz von Gesundheit und Sicherheit.

Die/der betreffende Minister*in vertritt die Senior*innen als Mitglied des Kabinetts, so dass andere Minister*innen daran erinnert werden, die besonderen Bedürfnisse älterer Menschen bei der Ausarbeitung und Umsetzung von Maßnahmen in ihren eigenen Ministerien zu berücksichtigen - Ministerien, die für Bereiche wie Gesundheit, Soziales, Industrie, Umwelt, Bildung und Verkehr zuständig sind. Insgesamt müssen Senior*innen am Tisch der Regierungsminister*innen eine gleichberechtigte Stimme haben.

Die/der Minister*in für Senior*innen hat die besondere Aufgabe, die Silver Economy zu unterstützen und zu fördern. Er oder sie muss die Alterung der Bevölkerung ganzheitlich betrachten und auch die damit verbundenen Chancen und Herausforderungen. Eine dieser Herausforderungen wird zum Beispiel die Einrichtung von permanenten Bildungsinitiativen sein, die sicherstellen, dass ältere Bürger*innen verantwortungsvolle Entscheidungen bei Volksabstimmungen und Petitionen treffen, wie zum Beispiel bei solchen, die neue verfügbare Technologien und neue Marktsektoren betreffen, sowie bei solchen, die den Anteil der Silver Economy am Bruttoinlandsprodukt betreffen. Weitere wichtige Themen für Senior*innen sind Initiativen zur Gesundheitsvorsorge und Dienstleistungen für Behinderte.

Bislang gibt es nur in sieben Ländern (Australien, Kanada, Irland, Malta, Neuseeland, Schottland und Wales) ein solches Ministerium.

DER SENIOR*INNEN-RAT

Für die Koordinierung von Regierungsaktivitäten auf nationaler und lokaler Ebene im Zusammenhang mit der Silver Economy wird auch ein zwischenstaatliches Gremium benötigt, um Informationen auszutauschen, neue und aufkommende Themen im

Zusammenhang mit Senior*innen zu diskutieren und bei Schlüsselprojekten zusammenzuarbeiten.

Dieser Senior*innenrat ist ein Beratungs- und Konsultationsgremium, das dem Ministerium für Seniorinnen und Senioren oder dem Parlament zugeordnet ist. Sein Ziel ist es, eine stärker partizipative Entscheidungsfindung zu unterstützen. Auf lokaler Ebene kann der Rat zu einer fundierteren Entscheidungsfindung beitragen, indem er hilft, den lokalen Bedarf zu ermitteln, was wiederum zu einer besseren Verteilung der knappen Ressourcen beiträgt.

Die Hauptziele des Senior*innenrats sind: die Ermittlung der spezifischen Bedürfnisse von Senior*innen; die Förderung und Umsetzung von Aktivitäten und Projekten, die für das Wohlergehen von Senior*innen konzipiert wurden; die Beratung der Regierung in Angelegenheiten, die das Wohlergehen von Senior*innen betreffen; die Aufrechterhaltung einer effektiven Kommunikation der Regierung mit Senior*innen; und die Herstellung und Pflege von Kontakten mit Organisationen, die ähnliche Aktivitäten im Lande durchführen.

Angesichts der Alterung der Bevölkerung und der zunehmenden Bedeutung älterer Bürger*innen in der Wählerschaft wird der Einfluss der Senior*innenräte in den kommenden Jahren wahrscheinlich zunehmen. Die Räte sind ein organisatorisches Instrument, um Leitlinien für die Entwicklung der Silver Economy im Einklang mit den Bedürfnissen und Wünschen der Senior*innen zu erstellen. Kurz gesagt, sie fördern die Senior*innenzentrierung.

DIE UNTERZEICHNER VERPLICHTEN SICH, IN IHREM EIGENEN UMFELD

- dieses Positionspapier unter den relevanten lokalen Organisationen zu verbreiten,
- sich an Kampagnen zu beteiligen, die zur Verwirklichung unserer Ideen und Vorschläge beitragen,
- grenzüberschreitende eCollaboration zu fördern und sich daran zu beteiligen,
- Veranstaltungen zu fördern, welche die Aktivitäten des Netzwerks sowie das Wachstum der Anzahl der vernetzten Gruppen unterstützen,
- die Ergebnisse von Aktionen zur Umsetzung dieser Ideen und Vorschläge für neue Aktionen auf der Grundlage der gewonnenen Erfahrungen zu veröffentlichen.

Razvijanje srebrne ekonomije i povezani državni resursi za starije osobe

Dokument o stajalištu

Objavljeno 22. rujna 2022.

[Globalna mreža udruga i mreža: Umirovlijenici razvijaju srebrnu ekonomiju](#)

Prijevod Aleksandar Erceg

KLJUČNE RIJEČI

dugovječnost; starenje stanovništva; aktivno starenje; korištenje e-tehnologija, e-usluga od strane starijih osoba; vodič za eUsluge za starije osobe 55+; cjeloživotno učenje; digitalna pismenost; e-učenje; prilagođenost dobi; usmjereno na starije osobe; ministarstvo starijih osoba; vijeće starijih osoba; srebrna ekonomija.

PREDLOŽENA MREŽA

Neizvjesna prava starijih građana, posebno onih koji su visoko obrazovani i od kojih se očekuje da savjetuju i usmjeravaju mlađe generacije, potaknula su međunarodno stvaranje udruga za zagovaranje i grupa lidera mišljenja. Snaga ovih skupina, međutim, varira od zemlje do zemlje. U nekim zemljama ove skupine snažno podržavaju i u središtu su intenzivnog interesa; u drugima se praktički ignoriraju. Zbog toga smatramo kako je stvaranje mreže svih ovih udruga neophodno. Predložena mreža djelovala bi kao potpora već postojećim politikama Visokog povjerenstva Ujedinjenih naroda za ljudska prava, neovisnih stručnjaka i Globalnog saveza za prava starijih osoba. Sve tri organizacije su odavno preporučile stvaranje priznatog instrumenta za objedinjavanje trenutno razjedinjenih npora. Predložena mreža stoga će nastojati promicati međunarodnu razmjenu relevantnih stručnih znanja i ojačat će obveze i akcije koje pojedine zemlje trenutno poduzimaju kako bi ispunile te ciljeve. Na primjer, mogu se organizirati informativni javni događaji za promicanje inicijativa podrške i pružanje prilike za predstavljanje novih članova mreže. Mreža će promicati zdravlje starijih osoba, prevenciju bolesti, mobilnost starijih osoba, sigurno slobodno vrijeme za starije osobe, alimentarnu edukaciju, zaštitu od novih rizika i opasnosti, kao i jednakost u uslugama potrebnim starijim osobama za usvajanje novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

U slučaju umirovljenih akademskih članova, mreža će promicati jednakost u pogledu kontinuiranog korištenja digitalnih tehnologija (osobito e-pošte), stalnog pristupa znanstvenim knjižnicama i zajamčene mogućnosti starijih osoba da financiraju vlastite istraživačke programe i održavaju besplatne seminare.

SREBRNA EKONOMIJA

Koncept "srebrne ekonomije" pokriva mnoštvo različitih, ali međusobno povezanih nastojanja. Zajedno, to može poboljšati kvalitetu života starijih osoba, posebice razinu njihove uključenosti u društvo i njihovu uključenost u gospodarske aktivnosti. Ti se ciljevi mogu postići razvojem inovativnih politika, proizvoda i usluga za zadovoljavanje potreba starijih osoba. To će zauzvat donijeti više rasta i radnih mjesta za cijelokupno gospodarstvo.

Koncept srebrne ekonomije nastoji holistički sagledati starenje i prilike koje ono predstavlja s obzirom na budući smjer širokog spektra politika koje se odnose na izgrađeno okruženje, zapošljavanje 50+, cjeloživotno učenje i preventivnu zdravstvenu zaštitu Štoviše, ovaj koncept nastoji prihvati nove tehnologije (npr. praćenje zdravlja, pametne domove, vozila bez vozača, robote za njegu) kako bi se pomoću njih smanjili troškovi starenja i poboljšali životi starijih građana, dok se u isto vrijeme potiče ekonomija.

Prvi dokument Europske komisije o srebrnoj ekonomiji naglašava važnost ovog koncepta. Zbog sve duljeg životnog vijeka i niske stope nataliteta, stanovništvo EU značajno stari. Dokument, na primjer, predviđa kako će EU prijeći s četiri radno sposobne odrasle osobe (15-64 godine starosti) u 2013. na svaku osobu stariju od 65 godina na samo dvije radno sposobne odrasle osobe na svaku stariju osobu do 2060. Druga objavljena statistika otkriva dramatičan podatak kako se na svakih pet živih starijih osoba rodi jedna dijete. Ipak, teški izazovi često predstavljaju jedinstvene prilike. Slabosti se mogu pretvoriti u snagu jačanjem društvenih mreža i strukture. Prvo, tu je veličina srebrne ekonomije. Neki su izračunali da kada bi zajednica odraslih starijih od 50 godina bila država, odgovarajuće gospodarstvo bilo bi treće najveće u svijetu, nakon Sjedinjenih Država i Kine, ali ispred Japana, Njemačke i Velike Britanije. Drugo, srebrna ekonomija se ne odnosi samo na jedan segment nacionalnog tržišta, već na ekonomiju koja presijeca nekoliko glavnih segmenata. Uistinu, doprinosi starijeg stanovništva utječu na svako tržište i industriju - uključujući stanovanje, transport, prehrambenu industriju, osiguranje, robotiku, zdravstvenu skrb, komunikaciju (uključujući internet), sport, slobodno vrijeme i putovanja. Važnost ovog segmenta stanovništva također se mora izračunati pomoću veličine njegovih resursa. U Italiji, na primjer, izvješće Confindustria pokazuje kako građani stariji od 75 godina danas zadržavaju jezične vještine i pamćenje daleko bolje od prošlih generacija. Kao rezultat toga, uglavnom žive u svojim domovima; imaju zadovoljavajuće ekonomske resurse; provode slobodno vrijeme uživajući u odmoru, hobijima i kulturnim događanjima; i bave se sportom. Stoga su im potrebna dobra i usluge te nastavljaju koristiti svoj novac.

Međutim, kako bi se osiguralo da njihov doprinos traje što je dulje moguće, društvo mora više ulagati u preventivnu skrb nego samo u liječenje bolesti. Društvo također mora ulagati u alate i opremu za održivu mobilnost. Moraju se ukloniti prepreke sudjelovanju u društvenim aktivnostima i moraju se osigurati povlašteni pristupi i sigurna mjesta za dostavu hrane. Neke od potreba starijih osoba mogu se riješiti pomoću tehnologije. Na primjer, pomoću Interneta stvari stariji ljudi mogu nastaviti živjeti u svojim domovima dok se njihovo zdravlje prati putem raznih povezanih senzora. Druge mogućnosti uključuju mobilne zdravstvene aplikacije koje pomažu u praćenju vitalnih znakova starijih osoba, nove ICT proizvode kao što je robotika za njegu i nove prehrambene proizvode razvijene za zadovoljavanje prehrambenih potreba starijih osoba.

MINISTARSTVO STARIJIH OSOBA

Kako bi se zadovoljile potrebe sve većeg udjela starijih osoba u populaciji, bit će potrebne promjene u nekim društvenim i ekonomskim strukturama, kao i u državnoj organizaciji. Srebrna ekonomija neće nastati sama od sebe. Zato predlažemo uspostavljanje ministarstva za starije osobe u svakoj zemlji u mreži kako bi pomogli voditi i organizirati promjene.

Do sada samo sedam zemalja (Australija, Kanada, Irska, Malta, Novi Zeland, Škotska, Wales) ima takvog ministra. Ministar za starije osobe je primarna osoba odgovorna za kreiranje i provedbu politika koje jamče specifične usluge za starije osobe, kao što su zaštita zdravlja i sigurnosti. Osim toga, on ili ona će predstavljati starije osobe kao član kabineta Vlade kako bi ostale ministre podsjećao/podsjećala da uzmu u obzir specifične potrebe starijih osoba dok stvaraju i provode politike za svoja vlastita ministarstva — ministarstva koja su odgovorna za područja kao što je zdravstvo, socijalna pitanja, industrija, okoliš, obrazovanje i prijevoz. Ukratko, starije osobe moraju imati jednak glas za stolom ministara u vladi.

Ministar za starije osobe ima posebnu zadaću podupirati i promicati srebrnu ekonomiju. On ili ona moraju holistički promatrati starenje stanovništva kao i prilike i izazove koje ono predstavlja. Jedan od takvih izazova, na primjer, bit će uspostava trajnih obrazovnih inicijativa, koje će osigurati da stariji građani donose odgovorne odluke o referendumima i peticijama, poput onih koje se tiču novih dostupnih tehnologija i novih sektora tržišta, kao i onih koje se tiču postotka bruto domaćeg proizvoda posvećen Srebrnoj ekonomiji. Druga važna pitanja za starije osobe bit će ona koja utječu na preventivne zdravstvene inicijative te ona koja utječu na usluge za osobe s invaliditetom

VIJEĆE ZA STARIJE OSOBE

Za koordinaciju vladinih aktivnosti na nacionalnoj i lokalnoj razini u vezi sa srebrnom ekonomijom također će biti potrebno međuvladino tijelo (forum starijih osoba) za razmjenu informacija, raspravu o novim i novonastalim pitanjima vezanim za starije osobe i zajednički rad na ključnim projektima.

Vijeće za starije osobe je savjetodavno i konzultativno tijelo Ministra za starije osobe ili je pri Saboru. Njegov cilj je podržati više participativnog odlučivanja. Na lokalnoj razini, vijeće može podržati bolje informirano donošenje odluka na lokalnoj razini pomažući u identificiranju lokalnih potreba, što će zauzvrat pridonijeti boljoj raspodjeli oskudnih resursa.

Glavni ciljevi Vijeća za starije osobe su: utvrđivanje specifičnih potreba starijih građana; promicanje i provedba aktivnosti i projekata osmišljenih za dobrobit starijih osoba; savjetovanje vlade o pitanjima koja se odnose na dobrobit starijih osoba; održavanje učinkovite vladine komunikacije sa starijim osobama; te uspostavljanje i održavanje kontakata s organizacijama koje se bave sličnim aktivnostima u zemlji.

Utjecaj vijeća za starije osobe vjerojatno će rasti u nadolazećim godinama, s obzirom na starenje stanovništva i sve veću važnost starijih građana u biračkom tijelu. Savjeti su organizacijski alat za davanje smjernica za razvoj srebrne ekonomije u skladu s potrebama i željama starijih osoba. Ukratko, promiču usmjerenošć na starije osobe.

POTPISNICI SE OBVEZUJU UČINITI SLJEDEĆE U SVOM OKRUŽENJU:

- Podijelite ovaj dokument o stajalištu relevantnim lokalnim organizacijama.
- Sudjelovati u kampanjama koje doprinose realizaciji naših ideja i prijedloga.

- Poticati i uključiti se u prekograničnu e-suradnju.
- Promicati događanja koja podržavaju aktivnosti Mreže kao i rast broja umreženih grupa.
- Objaviti nalaze o aktivnostima za provedbu ovih ideja i predložiti nove akcije na temelju stečenog iskustva.

POSITION PAPER SULLA POLITICA DELLA TERZA ETÀ

Traduzione Luigi Campanella

Parole chiave

Società a lunga vita media, invecchiamento attivo della popolazione, tecnologie informatiche, guida ai servizi elettronici, educazione permanente e continua, istruzione telematica, centralità della popolazione più anziana, Ministro della Terza Età, Consiglio dei Senior, Silver Economy Economia della Terza Età

NETWORKING

I diritti delle persone più anziane e più specificatamente il rispetto dei più vecchi che hanno nella loro vita vissuto nel mondo della scienza e della cultura e che hanno svolto un ruolo di guida e consiglio alle nuove generazioni ha stimolato in tutto il mondo la nascita e lo sviluppo di Associazioni e di Gruppi Leader. La loro forza è diversa a seconda dei Paesi, in qualche caso considerati con interesse ed attenzione, in qualche altro praticamente ignorati. Questa è la ragione per cui abbiamo pensato che un passo importante può essere la creazione di una Rete fra queste Associazioni, capace di fungere da supporto a ciascuna di esse, sulla base dello stesso principio della Commissione dei Diritti Umani delle Nazioni Unite, dell'Esperto Indipendente sulla fruizione dei Diritti Umani e dell'Alleanza Mondiale per i Diritti dei più anziani, tutti e 3 le iniziative da sempre raccomandando la creazione di strumenti di coesione e collaborazione. I componenti della Rete dovrebbero scambiarsi con continuità esperienze e competenze, organizzando periodici incontri/evento durante i quali da un lato rinforzare la collaborazione ed il peso a livello di ogni singolo Paese e dall'altro incentivare le adesioni e presentare i nuovi membri a quanti già fanno parte del Network. Dovrebbero essere garantite promozione della salute, prevenzione dalla malattia e fruizione di tutti i servizi, nè più nè meno di quanto avviene per tutti gli altri cittadini a partire dal diritto alla mobilità, alla educazione e sicurezza alimentare, all'ambiente pulito, alla istruzione sulle nuove tecnologie di servizio, alla protezione dalle nuove malattie e dai nuovi rischi. Nel caso di membri accademici dovrebbe essere ad essi assicurata uniformità di trattamento a prescindere dall'Università e/o dal Paese di appartenenza, con particolare riferimento alla fruibilità dei servizi di posta elettronica, all'accesso alle biblioteche, alla possibilità di ottenere finanziamenti per le proprie ricerche e di presentare seminari scientifici e didattici.

SILVER ECONOMY

La Silver Economy copre numerosi settori della economia collegati alla gestione di servizi ed attività che da un lato garantiscono il rispetto di certi diritti alla componente più anziana della popolazione, salute, alimentazione, tecnologie e dall'altro inseriscono tale componente nel bilancio economico dello Stato e nella produzione del prodotto interno lordo nazionale, anche innovando rispetto alle strategie politiche adottate e portando a nuove occasioni di investimento ed a crescita dell'occupazione con la nascita di nuove figure. I settori coinvolti sono quelli sui quali l'allungamento della vita incide aggiornemente: salute, prevenzione, sicurezza, educazione permanente, istruzione tecnologica, mobilità sostenibile, robotizzazione della società. Per capire l'importanza di questo settore dell'economia è opportuno rifarsi al primo articolo su di esso da parte della Commissione Europea. L'età media dei cittadini europei si è allungata per due motivi, l'accresciuta longevità ed il basso

tasso di natalità: passeremo da 4 cittadini in età lavorativa per uno oltre i 65 anni nel 2013 a 2 nel 2050. Un altro dato allarmante per il presente: un baby ogni 5 anziani (oltre 50 anni). Questa medaglia ha però un'altra faccia collegata alle opportunità ed opzioni che questa situazione comporta: nuove esigenze, nuovi bisogni, nuova gestione della società, nuove competenze ed esperienze richieste. La Silver Economy non è un mercato, ma un'economia trasversale. Se la comunità dei più anziani fosse uno stato il suo PIL sarebbe più ricco di quelli di Germania, Regno Unito e Giappone e solo secondo a quelli di Stati Uniti e Cina. In Italia un Rapporto di Confindustria illustra come gli over 75 siano dotati di conoscenze tecnologiche, di disponibilità economiche, di servizi a disposizione, di qualità della vita, di pratica sportiva impensabili 30 anni fa. La ovvia conseguenza è che queste condizioni devono essere sostenute e soddisfatte così divenendo opportunità economiche e sociali in campi diversi: dai trasporti all'energia, dall'industria alimentare alla robotica, dalla cultura alla sicurezza, dallo sport alle telecomunicazioni. Ad esempio con l'Internet delle Cose i più anziani possono essere monitorati continuamente nelle loro stesse case per gli aspetti di salute, sicurezza, alimentazione genuina, comunicazione.

MINISTRO DELLA TERZA ETÀ

A causa dell'invecchiamento medio della popolazione si rende necessaria una riorganizzazione della nostra Società rispetto ai modelli attuali di gestione, a partire dalla esigenza della istituzione di un Ministro della Terza Età in tutti i Paesi del Mondo, capace di inserire all'interno delle scelte governative la soluzione dei problemi connessi alla terza età con particolare riferimento all'allungamento medio della vita ed alle conseguenti implicazioni sulla economia dei singoli Paesi. Attualmente soltanto 7 Paesi si sono dotati di un tale Ministero (Australia, Nuova Zelanda, Canada Malta, Scozia Irlanda, Galles) con il compito per esso di guardare alla popolazione più anziana come una componente alla quale devono essere garantiti servizi e salvaguardati diritti (alla salute, sicurezza, limentazione) nell'interesse stesso del Paese esattamente come avviene per le altre componenti della popolazione. Come membro del Governo e componente del Consiglio dei Ministri il Ministro dovrà preoccuparsi che le politiche per la terza età siano componenti di quelle più generali, (industria, trasporti, energia, istruzione) di competenza del Governo stesso, quindi una voce al pari delle altre. Strettamente collegato è il rilievo che questo Ministero potrà dare all'Economia della Terza Età, quale opzione ed opportunità da cogliere come spinta e supporto alla crescita ed al progresso della società civile e della sua qualità della vita. Il neo Ministro dovrebbe considerare l'invecchiamento medio della popolazione con un approccio olistico che spazi dall'educazione permanente alla fruibilità delle tecnologie informatiche, dalla mobilità sostenibile alle esigenze di alimenti funzionali, dal monitoraggio continuo delle condizioni di sicurezza alle forme di cultura modulate sulle capacità ed abilità fisiche ed intellettive. Solo così si potrà rendere responsabile la partecipazione dei cittadini più anziani alle scelte del Paese, come avviene nel caso dei referendum, tenendo conto che si tratta in ogni caso di scelte che corrispondono complessivamente al 20% del PIL nazionale.

COMITATO DEGLI ANZIANI

Per il coordinamento a livello sia nazionale che locale dell'area Silver Economy con le scelte politiche dei Governi dovrebbe essere prevista la istituzione di un Comitato Interministeriale degli Anziani capace di suggerire sulla base della conoscenze e dei dati disponibili la migliore allocazione possibile delle risorse in relazione alle disponibilità ed alle esigenze locali e nazionali pervenendo alla proposizione di programmi chiave. Per monitorare continuamente gli aggiornamenti circa le necessità più urgenti degli anziani il Comitato

dovrebbe mantenere sempre attivi I collegamenti con le Associazioni di Categoria ed i Gruppi rappresentativi di Opinione degli Anziani attraverso audit e forme di consultazione on line da estendere anche ad Associazioni presenti in altri Paesi, ma attive per le stesse finalità. Il ruolo di questo Comitato dovrebbe essere garantito da leggi nazionali e ne dovrebbe essere prevista la crescente importanza nella fase delle scelte.

I firmatari di questo documento si impegnano a diffonderlo all'estero del proprio Paese e nei propri ambienti e territori, a promuovere campagne tese ad accrescere il sostegno ad esso da parte dei mass media e la sua credibilità, ad avviare collaborazioni nazionali ed internazionali con scambi di documentazione, esperienze, programmi, ad aumentare il numero dei poli del Network di cui al punto 1 del presente documento.

Az idősgazdaság és az időseket segítő állami erőforrások fejlesztése

Állásfoglalás

Kiadta 2022. szeptember 19-én:

Egyesületek és Hálózatok Globális Hálózata ([Global Network of Associations & Networks](#)):

Fordította a CESCI felkérésére Molnár Ilka és Darányi László

KULCSSZAVAK:

hosszú életű társadalom, előregedő népesség, aktív idősödés, e-technológiák időseknek, e-szolgáltatások, e-szolgáltatási útmutató 55 év felettieknek, élethosszig tartó tanulás, digitális írástudás, e-learning, idősbarát, idősközpontúság, idősügyi miniszter; idősügyi tanács, ezüstgazdaság

A JAVASOLT HÁLÓZAT

Az idős, különösen a magasan képzett, a fiatalabb generációkat tanáccsal és útmutatással segíteni hivatott polgárok jogainak bizonytalansága érdekvédelmi egyesületek és véleményformáló csoportok nemzetközi szintű létrehozását ösztönözte. Ezen csoportok jelentősége azonban országokonként változó. Egyes országokban támogatják őket, és nagy figyelmet szentelnek számukra, másol viszont gyakorlatilag tudomást sem vesznek róluk. Ebből kifolyólag úgy gondoljuk, hogy elengedhetetlen fontosságú ezen egyesületek hálózatának kialakítása. A javasolt hálózat támogathatná az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosága, független szakértők és az Idősek Jogaiért Globális Szövetség (Global Alliance for the Rights of Older People) már létező szakpolitikáit. Mindhárom grémium javasolta már korábban is egy elismert eszköz létrehozását a jelenleg koordinálatlan erőfeszítések egyesítésére. A javasolt hálózat ezért a releváns szaktudás nemzetközi megosztását fogja szorgalmazni, valamint megerősíti azokat a kötelezettségvállalásokat és intézkedéseket, amelyeket ezen célok elérése érdekében az államok már jelenleg is alkalmaznak. Például szervezhet az egyes kezdeményezéseket támogató és a hálózat új tagjainak bemutatkozásához lehetőséget biztosító tájékoztató jellegű, nyilvános eseményeket. A hálózat támogatni fogja az idősegézségügyet, a betegségmegelőzést, az idősek mobilitását, az idősek biztonságos szabadidős tevékenységét, a táplálkozással kapcsolatos ismeretátadást, az új kockázatok és veszélyek elleni védelmet, valamint az információs és kommunikációs technológiák idősek általi felhasználását elősegítő szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést.

A nyugdíjba vonult akadémiai kutatók esetében a hálózat támogatja az egyenlőséget a digitális technológiák (különösen az email) folytatónak használata, a kutatásokhoz és a könyvtárakhoz való folytatónak hozzáférés, kutatási programjaik finanszírozásának, illetve ingyenes szemináriumok tartásának biztosítása révén.

AZ EZÜSTGAZDASÁG

Az ezüstgazdaság koncepciója számos különböző, mégis összefüggő erőfeszítést foglal magába. Ezek együttesen hozzájárulnak az idősek életminőségének javulásához, különösen is a társadalmi életbe való bevonásuk, és a gazdasági tevékenységekben történő részvételük növeléséhez. Ezek a célok elérhetők az idősek igényeinek megfelelő innovatív szakpolitikák, termékek és szolgáltatások fejlesztésével, ami az egész gazdaság számára nagyobb növekedést és több munkahelyet teremt.

Az ezüstgazdaság koncepciója átfogóan vizsgálja az idősödést és azokat a lehetőségeket, amelyeket az a szakpolitikák olyan széles körének jövőbeli irányaira vonatkozóan jelenít meg mint az épített környezet, az 50 év felettiek foglalkoztatása, az élethosszig tartó tanulás és a preventív egészséggondozás. Szorgalmazza továbbá az új technológiák használatát (például egészségfelügyelet, okosotthonok, vezető nélküli autók, gondozó robotok) az idősödés költségeinek csökkentése és az idős polgárok életszínvonalának javítása érdekében, miközben egyidejűleg hozzájárul a gazdaság élénkítéséhez is.

Az Európai Bizottság első ezüstgazdaságról szóló tanulmánya hangsúlyozza e koncepció fontosságát. Az egyre hosszabb élettartam és a születési ráta csökkenése miatt az EU népessége nagymértékben öregszik. A dokumentum például előrevetíti, hogy míg az EU területén 2013-ban minden 65 év felettire négy munkaképes (15-64 éves) felnőtt jutott, addig ez a szám 2060-ra kettőre fog csökkenni. Egy másik hivatkozott statisztika szintén drámai adatot mutat be: minden ötödik nő születik minden öt időskorúra. Mindazonáltal a komoly kihívások gyakran egyedi lehetőségeket kínálnak. A gyengeségeket erősségekké alakíthatjuk a társadalmi hálózat és struktúrák megerősítésével. Először is ott az ezüstgazdaság mérete. Egyesek kiszámolták, hogy ha az 50 év felettiek közössége egy államot alkotna, akkor az övék lenne a világ harmadik legnagyobb gazdasága – az Egyesült Államok és Kína után, de megelőzve Japánt, Németországot és Nagy-Britanniát. Másodsor, az ezüstgazdaság nem csupán a nemzeti piac egy szegmense, hanem inkább egy, több fő szegmensen átívelő gazdaság. Valójában az időskorú népesség hozzájárulása minden piacra és iparágra hatással van – ideértve az ingatlanpiacot, a közlekedést, az élelmiszeripart, a biztosítókat, a robotikát, az egészségügyet, a kommunikációt (az internetet is beleértve), a sportot, a szabadidőt és az utazást. A lakosság e szegmensének fontosságát az erőforrásainak mértéke alapján is ki kell számítani. Olaszországban például a Confindustria beszámolója szerint a 75 év felettiek sokkal könnyebben őrzik meg nyelvtudásukat és a memóriájukat, mint a korábbi generációk azonos korú tagjai. Ennek eredményeképp általában a saját otthonaikban élnek, megfelelő gazdasági erőforrásokkal rendelkeznek, szabadidejüket nyaralással, hobbikkal, kulturális rendezvények látogatásával töltik, és sportolnak. Szükségük van tehát termékre és szolgáltatásokra, és továbbra is forgatják a pénzüket.

Ugyanakkor a minél hosszabb távú hozzájárulásuk biztosításának érdekében a társadalomnak többet kell költenie a betegségek megelőzésére a pusztá kezelésük helyett. A társadalomnak továbbá be kell ruháznia a fenntartható mobilitás eszközeibe és felszereléseibe. A társadalmi tevékenyégeken való részvételhez kapcsolódó akadályokat meg kell szüntetni, és kedvezményes hozzáférést, valamint biztonságos élelmiszer-szállítási helyeket kell biztosítani. Az időskorúak egyes szükségleteinek kielégítését technológiai oldalról is meg lehet közelíteni. Például a dolgok internetének segítségével az idősek továbbra is a saját otthonaikban élhetnek, miközben különböző csatlakoztatott érzékelők segítségével figyelik meg egészségi állapotukat. További lehetőséget jelentenek például az idősek életjeleit monitorozó telefonos egészségügyi applikációk, az új IKT-termékek, mint az ápolási robotika, illetve a kifejezetten időskorúak tápanyag-szükségletének figyelembevételével kifejlesztett új élelmiszeripari termékek.

AZ IDŐSÜGYI MINISZTÉRIUM

Az időskorúak egyre növekvő aránya változásokat fog szükségessé tenni bizonyos társadalmi, gazdasági struktúrákban, illetve állami szintű szervezeteknél. Az ezüstgazdaság nem fog magától kialakulni. Éppen ezért javasoljuk egy Idősügyi Minisztérium felállítását a hálózatban résztvevő minden országban, amely segít irányítani és szervezni ezt a változást.

Eddig minden össze hét ország (Ausztrália, Kanada, Írország, Málta, Új-Zéland, Skócia, Wales) rendelkezik ilyen miniszterrel. Az Idősügyi Miniszter elsődlegesen felel a kifejezetten az időskorúakat szolgáló intézkedések – mint amilyen az egészségügy és a biztonsági védelem – kialakításáért és vérehajtásáért. Emellett a Kabinetben ő fogja képviselni az időskorúak érdekeit, emlékeztetve a többi minisztert az időskorúak sajátos igényeire, amikor a saját minisztériumuk (az egészségügyért, szociálpolitikáért, iparért, környezetért, oktatásért, illetve közlekedésért felelős minisztériumok) szakpolitikáit alakítják ki és hajtják végre. Röviden: az idősek rendelkezzenek egyenlő beleszólással a miniszterek asztalánál.

Az Idősügyi Miniszter különös feladata az ezüstgazdaság támogatása és fejlesztése. A miniszterek a népesség előregedésének kérdését – illetve a hozzá kapcsolódó lehetőségeket és kihívásokat – átfogóan kell kezelnie. Egy ilyen kihívás például az állandó oktatási kezdeményezések elindítása, amely elősegíti, hogy az időskorúak felelősen döntsék olyan népszavazások, illetve petíciók esetén, amelyek az új elérhető technológiákat, az új piaci ágazatokat, a GDP-nek az ezüstgazdaságra fordított arányát érintik. További idősekkel különösen érintő téma jelentenek a betegségek megelőzését célzó kezdeményezések és a mozgáskorlátozottakat érintő szolgáltatások.

IDŐSÜGYI TANÁCS

Az ezüstgazdasággal kapcsolatos nemzeti és helyi kormányzati tevékenységek koordinációjához szükség lesz egy kormányközi testületre (*idősek fóruma*), melynek feladata az információmegosztás, az újonnan felmerülő, idősekkel kapcsolatos kérdések megvitatása, illetve a kulcsfontosságú projektek közös kidolgozása.

Az Idősügyi Tanács az Idősügyi Miniszter vagy a Parlament mellett működő tanácsadó és konzultatív szerv. Fő célja a részvételen alapuló döntéshozatal támogatása. A Tanács helyi szinten elősegíti a jobban informált döntéshozatalt a helyi igények felderítése révén, hozzájárulva a szűkös erőforrások jobb elosztásához.

Az Idősügyi Tanács fő céljai közé tartozik az időskorúak sajátos szükségleteinek meghatározása, az idősek jólétét célzó tevékenységek és projektek elősegítése és megvalósítása, a kormánynak nyújtott tanácsadás az idősek jólétéhez kapcsolódó kérdések meghozatalában, az idősekkel való hatékony állami kommunikáció fenntartása, továbbá a kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás az ország többi, hasonló tevékenységet folytató szervezetével.

Az Idősügyi Tanácsok befolyása a következő években várhatóan növekedni fog az előregedő népesség és az időskorúaknak a választók körén belül növekvő jelentősége miatt. A Tanácsok olyan szervezeti megoldást jelentenek, amelyek az idősek szükségleteinek és kéréseinek megfelelően irányt mutatnak az ezüstgazdaság fejlesztéséhez. Röviden, az idősközpontúságot támogatják.

AZ ALÁÍRÓK VÁLLALJÁK A KÖVETKEZŐKET A SAJÁT KÖRNYEZETÜKBEN:

- jelen állásfoglalás terjesztése a releváns helyi szervezetek között;
- az elkezelések és javaslataink megvalósításához szükséges kampányokban való részvétel;
- a határon átnyúló e-együttműködés összönzése és ebben való részvétel;
- a hálózat tevékenységeit és a hálózatban résztvevők számának növekedését elősegítő események népszerűsítése;
- az elkezelések megvalósítására vonatkozó kutatási eredmények közzététele, illetve szerzett tapasztalatok alapján javaslatok megfogalmazása új tevékenységekre.

Развој на “Сребрена економија“ и поврзани владини институции за возрасни Позиционен лист

Интернационална мрежа на здруженија: Возрасни пензионери развиваат Концепт на
“Сребрена економија“

Објавено на 19.09.2022 година

Превод Љубомир Трајковски

КЛУЧНИ ЗБОРОВИ:

долговечна организација(компанија); стареење на населението; активно стареење; користење на е- технологии, е- услуги за возрасни постари лица; патоказ е- услуга за возрасни постари од 55+; доживотно учење; дигитална писменост; е- учење; внимание и добрина кон возрасните; посветеност на возрасните постари лица; Министер за возрасни лица; Совет на возрасни лица; “Сребрена економија“

ПРЕДЛОЖЕНА ИНТЕРНАЦИОНАЛНА МРЕЖА

Неизвесни права на возрасните и постари, особено оние кои се високо едуциран и се очекува да бидат посветени на советување и усмерување на помладите генерации, иницираа и поттикнаа основање на меѓународни застапнички здруженија и групи на лидери фокусирани на мислења за подобра грижа на возрасните постари лица.

Влијанието и снагата на тие групите, сепак, се разликува од земја до земја. Во некои земји се подржувани и се во центарот интензивно внимание на општеството и владите; додека во во други емји тие се практични игнорирани. Затоа мислим дека основањето на една интернационална мрежа од ваков вид здружение е ургентна тема. Предложената интернационална мрежа ќе биде активна во давање поддршка на веќе постоечките иницијативи и политиките на Високиот комесар на Здружените нации за човечки права, независни експерти и глобалната Алијанса за права на возрасни постари луѓе. Сите споменати актери пред многу време имаат препорачано осмислување на инструмент за поврзување на тековно расфраните и некордирани напори. Предложената интернационалана мрежа ќе се обиде да ја поттикне меѓународната размена преку соодветно професионален знаење и добра воља со засилени обврски и акциски мерки кои индивидуална земји тековно ги прифаќаат за постигнување на тие цели. Можно е да се организира на пример информативни јавен промотивни настан за предложената поддржувачка иницијатива и понуди можност за презентирање на иницијативите на новите членови и нивните постоечки мрежи. Интернационалата мрежа ќе биде поттикнувачки фактор за обезбедување на здравјето на возрасните постари лица, превенција на современи болести, мобилност на возрасните постари, безбедно поминување на слободното време на постарите, нутриционистички образование, заштита од нови ризици и опасности и обезбедување право на услуги кои се потрени на постарите како и тие услуги да бидат прилагодени новите информациски и комуникациски технологии.

Во случај на веќе пензионирани академски членови, интернационалата мрежа ќе поттикнува еднаквост во однос на достапност и употреба на дигитален технологии (особено контактни е-адреси), понатаму пристап до истражувачки библиотеки и загарантирана можност за постарите академски членови да финансираат свои истражувачки програми и имплементираат бесплатни семинари и комплетни програми за обука.

СРЕБРENA ЕКОНОМИЈА

Идејата за „сребрена економија“ покрива различни видови на различни активности но едни со други поврзани напори. Заедно тие напори може да обезбедат подобар квалитет во животот на постарите, особено зголемување на степенот на нивната вклученост во општеството и вклученост во економските активности. Овие цели е можно да се постигнат преку развој на иновативни политики и обебедување на производи и услуги за задоволување на потреби на постарите. Тоа ќе допринесе за поголем раст на економијата и нови работни места.

Идејата за сребрена економијата сака да обезбеди комплетно согледување на билошкиот часовник на стареењето и можностите кои ги треба да ги претставуваат релевантните политики, според идната ориентација, како што се оние Политики за обезбедување на животна средина, вработување на возрасни (50+), доживотно учење и превентивно медицински заштита за возрасни. Покрај тоа сребрената економија сака да се прифатат новите технологии (на пр. Следење на здравје, „паметени“ домови, возила без возач, медицински сестри – „роботи“) за да овозможат намалување на трошоците на стареење и подобрување на животот на постари луѓе, а воедно и да поттикнуваат раст на економијата.

Првиот документ на Европската Комисија за сребрена економија го нагласува значење на овие идеи. Бидејќи животониот век станува се подолг а наталитетот континуирсно опаѓа, населението во ЕУ интезивно старее. Документ на пример, предвидува дека ЕУ ќе се промени од четири работно способни возрасни (15-64 години) на секој еден постар од 65 години, на само два работно способни возрасен на секое постаро лице до 2060. Друга објавена статистика открива драматичен податок да на секои пет жили постари луѓе се раѓа едно бебе. И покрај овие сериозни предизвици тие често претставуваат и значајни единствени можности. Слабостите може да бидат претворени во предности со зајакнување на социјални мрежи и структури. Прво, колкав е обсегот на сребрената економија? Некои истражувачи пресметале дека ако сите над 50 години бидат граѓани на една држава тогај таа држава би била трета по број големина на нејзината економија во светот , т.е. зад САД и Кина, но пред Јапонија, Германија и Велика Британија. Второ, сребрената економијата не важи на еден самиот сегмент на националниот пазарот, напротив таа економија се протега во повеќе од главните економски сегменти во државата. Реално доприносот на постарата популација влијание на целиот пазар и индустрија - вклучувајќи домување, транспорт, храна, индустрија, осигурување, роботика, здравство грижа, комуникација (вклучувајќи Интернет), спорт, слободно време време и патување. Значење на овој сегмент на населението мора да се пресметува исто така и според големина ресурси, капацитети средства. Во Италија, на пример, извештај на Конфиндустирија покажува дека граѓаните над 75 години сега многу подобро ги владеат лингвистички вештини и меморија отколку истата популација во минатото на иста возраст. Соодветно на тоа возрасните сега живеат во нивните домови; тие имаат задоволително парични ресурси; тие користат слободното време на празници, со користење на различни хоби активности и посета на културени настани; спортуваат.

Затоа секоја националана економија треба да обезбеди релевантни производи и услуги за возрасни и како нивните пари да циркулираат понатаму.

За да се обезбеди дека доприносот на постарите трае што е можно поскојко и подолго, државата и нејзината економија мора повеќе да инвестираат во превентивни нега, а не само лечење на појавени болести. Општеството мора да инвестира исто така и во алатки и опрема за непрекината и долготрајна мобилност на возрасните.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВОЗРАСНИ

Да се задоволат потреби на зголемување на бројот на возрасни во општеството, ќе бидат потребни неопходни промени во некои социјални и економски структури и во организираност на владата и јавната администрација. Сребрената економија нема да се формира сама по себе. Затоа предлагаме назначување министер за возрасни во секоја земја/држава во Интернационалната мрежа на постарите во секоја земја, кој ќе помага, води и организира промени за примена на сребрената економија.

Таков на министерот има само во седум досега земји (Австралија, Канада, Ирска, Малта, Нов Зеланд, Шкотска, Велс). Министерот за возрасни е главна личност одговорно за креирање и спроведување на политики кои обезбедуваат посебни услуги за постари лица, како што се услуги поврзани со здравјето и безбедност на возрасните. Покрај тоа ќе биде министер, таа или тој кој ќе ги претставуваат возрасните во кабинетот на премиерот, така што другите министри ќе ги предупреди дека и во нивниот делокруг на работа треба да бидат земени во предвид посебените потреби на возрасните кога осмислуваат и имплементираат политики за нивни Министерства – министерства кои се одговорни за области како што се здравството и социјалата работи, индустрија, животна средина, образование и транспорт. Накратко, постарите мора да имаат исто глас на масата на седници на владините министри при донесување на одлуки од значај за нивниот живот.

Министерот за возрасни треба да биде посебно задолжен за поддршка и промоција на сребрената економија. Тој /таа мора да гледаат сеобфатно на стареење на популација и на можности и предизвици кои тоа го носи. Еден од тие предизвици ќе биде на пример воспоставување постојани едукативни иницијативи кои ќе им помагаат на постарите граѓани овозможено одговорно донесување одлуки на референдуми и петиции, исто така на оние одлуки кои се однесуваат на нови достапни технологии и нови сектори на пазарот, како исто така оние во однос на процентот бруто домашни производот што е наменет за сребрената економија. Уште една важно прашања за постарите е нивното влијание на превентивни медицински иницијативи и планирани услуги за инвалиди.

СОВЕТ НА ВОЗРАСНИ

За координира на владините активности на национални и локални нивоа во однос на сребрената економија ќе биде неопходно исто така меѓувладино тело (форум на возрасни), кој ќе гарантирано да информациите, дискутираните за нови и акутни прашања поврзани со постарите бидат споделени и да соработувал на клучни проекти.

Советот на возрасни е советодавно и консултативно телото на министерот за возрасни и на парламентот. Неговата цел е да се поддржи повеќе партципативено одлучување. На локално ниво советот на возрасни може да поддржува подобро информирање и подобро локално одлучување бидејќи помага на препознавање локални потреби, и следствено да допридонесува за подобро распоредување на локалните. Главниот цели Светите на возрасни се: утврдување на специфичните потребите на возрасните; промоција и имплементација на активности и проекти наменети за благосостојба на возрасните луѓе; советување до владата за прашања на благосостојбата на возрасни лица; одржување ефикасен владини комуникација со возрасни лица, воспоставување и одржување контакти со организации кои се занимаваат со слични прашања активности во земјата.

Земајки ви предвид на стареење населението и си поголемо значење на возрасните граѓаните во изборниот процес, советот на возрасни ќе влијае во идните години многу. Советите на возасни треба да бидат третирани како организациска алатка за обезбедување на информации и идеи за развојни упатства во сребрената економија во согласност со потребите и желбите на возрасните . Накратко, советите на возрасни ќе охрабруваат и подржуваат зголемен форкус за потребите на возрасните.

ПОТПИШНИЦИТЕ ПОДРЖУВАЧИ НА ИНИЦИЈАТИВАТА СЕ ОБВРЗУВААТ ДА ВО НИВНИТЕ ДРЖАВИ СЕ ОСТВАРАТ ЗАЛОЖБИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ЗА СЛЕДНОТО:

- о дистрибуција овој документ за Иницијативата меѓу релевантните национални и локални организации.
- о учество во акции кои придонесуваат за реализација наведени идеи и предлози.
- о охрабреуваат и бидат ангажирани во прекугранична е-соработка.
- о охрабруваат настани кои поддржуваат активности на овоя интернационална мрежа, како и да го зголемуваат бројот на национални и локални групи во мрежата.
- о објавуваат предлози и мерки за спроведување на идеите и предложени нови мерки на основа добиените искуства.

Rozwój Srebrnej Gospodarki oraz agencje rządowe dla seniorów

Dokument przedstawiający stanowisko

Globalnej Sieci Stowarzyszeń i Organizacji: Emeryci Rozwijają Srebrną Gospodarkę

Opublikowano 19 września 2022 r.

Tłumaczenie: Anna Grabowska

SŁOWA KLUCZOWE:

społeczeństwo długowieczne; starzenie się populacji; aktywne starzenie się; korzystanie z e-technologii i e-usług przez seniorów; przewodnik e-usług dla seniorów 55+; kształcenie ustawiczne; alfabetyzacja cyfrowa; e-learning; życzliwość dla starości; koncentrowanie się na seniorach; minister ds. seniorów; rada seniorów; srebrna gospodarka

DLACZEGO SIEĆ

Niepewne prawa seniorów, zwłaszcza tych, którzy są dobrze wykształceni i od których oczekuje się, że będą doradzać i prowadzić młodsze pokolenia, spowodowały tworzenie międzynarodowych stowarzyszeń rzecznictwa oraz opiniotwórczych grup liderów. Siła tych grup jest jednak różna w poszczególnych krajach. W niektórych krajach są wspierane i są przedmiotem intensywnego zainteresowania; w innych są praktycznie ignorowane. Z tego powodu uważamy, że stworzenie sieci wszystkich tych stowarzyszeń jest niezbędne. Proponowana sieć miałyby stanowić wsparcie dla Rady Praw Człowieka ONZ, niezależnych ekspertów oraz Globalnego Sojuszu na rzecz Praw Osób Starszych. Wymienione organizacje już dawno zalecały stworzenie uznanego instrumentu łączącego rozproszone obecnie wysiłki. Proponowana sieć będzie zatem dążyć do promowania międzynarodowej wymiany odpowiedniej wiedzy fachowej i wzmacni działania, które obecnie pojedyncze kraje podejmują w celu osiągnięcia tych celów. Na przykład można organizować informacyjne wydarzenia publiczne w celu promowania konkretnych inicjatyw wspierających i stwarzania okazji do zaprezentowania się nowym członkom sieci. Sieć będzie promować zdrowie seniorów, zapobieganie chorobom, mobilność seniorów, bezpiecznie zorganizowany czas wolny dla seniorów, edukację żywieniową, ochronę przed nowymi zagrożeniami i niebezpieczeństwami, a także równość usług potrzebnych seniorom do opanowania nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych. W przypadku emerytowanych członków akademickich sieć będzie promować równość w odniesieniu do dalszego korzystania z technologii cyfrowych (w szczególności poczty elektronicznej), stałego dostępu do bibliotek naukowych oraz gwarantowanej zdolności seniorów do finansowania własnych programów badawczych i prowadzenia bezpłatnych seminariów.

SREBRNA GOSPODARKA

Pojęcie „srebrnej gospodarki” obejmuje wiele różnych, powiązanych ze sobą działań. Działania te mogą poprawić jakość życia seniorów, w szczególności poziom ich włączenia do życia społecznego i zaangażowania w działalność gospodarczą. Cele te można osiągnąć poprzez rozwój innowacyjnych polityk, produktów i usług spełniających potrzeby seniorów. To z kolei przyniesie większy wzrost i zatrudnienie w całej gospodarce.

Koncepcja srebrnej gospodarki ma na celu całościowe spojrzenie na starzenie się i stwarzane przez nie możliwości w odniesieniu do przyszłego kierunku szerokiego zakresu polityk, takich jak te dotyczące przyjaznego środowiska, zatrudnienia 50+, uczenia się przez całe życie i profilaktycznej opieki zdrowotnej. Co więcej, stara się uwzględniać nowe technologie (np. monitorowanie zdrowia, inteligentne domy, pojazdy bez kierowcy, roboty opiekuńcze) w celu wykorzystania ich do obniżenia kosztów starzenia się i poprawy życia starszych obywateli, wspierając i ulepszając jednocześnie gospodarkę.

Pierwszy dokument Komisji Europejskiej dotyczący srebrnej gospodarki podkreśla wagę tej koncepcji. Ze względu na rosnącą długość życia i niski wskaźnik urodzeń, ludność UE znaczowo starzeje się. W dokumencie tym podano, że w 2013 r. w UE, na czterech dorosłych w wieku produkcyjnym (15-64 lata) przypadała jedna osoba w wieku powyżej 65 lat, w 2060 r. będą to do zaledwie dwie dorosłe osoby w wieku produkcyjnym na każdego seniora. Inny dramatyczny wskaźnik statystyczny to liczba urodzin; jedno dziecko na pięciu żyjących seniorów. Na szczęście poważne wyzwania stwarzają wyjątkowe możliwości. Słabe strony można przekształcić w mocne strony, wzmacniając sieci i strukturę społecznościową. Po pierwsze, wielkość srebrnej gospodarki. Niektórzy obliczyli, że gdyby społeczność osób powyżej 50. roku życia była państwem, odpowiadająca mu gospodarka byłaby trzecią co do wielkości na świecie, po Stanach Zjednoczonych i Chinach, przed Japonią, Niemcami i Wielką Brytanią. Po drugie, srebrna gospodarka nie odnosi się do pojedynczego segmentu rynku krajowego lecz do gospodarki obejmującej kilka głównych segmentów. W istocie wkład populacji seniorów ma wpływ na każdy rynek i branżę – w tym mieszkalnictwo, transport, przemysł spożywczy, ubezpieczenia, robotykę, opiekę zdrowotną, komunikację (w tym Internet), sport, wypoczynek i podróże. Znaczenie populacji osób starszych należy również obliczać na podstawie wielkości jego zasobów. Na przykład we Włoszech raport Confindustria pokazuje, że obecnie obywatele w wieku powyżej 75 lat zachowują umiejętności językowe oraz pamięć, znacznie lepiej niż w przeszłości. W konsekwencji mieszkają we własnych domach, posiadają wystarczające zasoby ekonomiczne, spędzają wolny czas ciesząc się wakacjami, mają własne hobbys, uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych, uprawiają sport. W związku z tym wprowadzając w obieg swoje pieniądze, potrzebują towarów oraz usług.

Aby zapewnić jak najdłuższy wkład osób starszych w gospodarkę, społeczeństwo musi poczynić większe inwestycje w opiekę prewencyjną, a nie wyłącznie w leczenie chorób. Społeczeństwo musi również inwestować w narzędzia i sprzęt do zrównoważonej mobilności. Należy usunąć bariery w uczestnictwie w działaniach społecznych oraz zapewnić preferencyjne drogi dostępu i bezpieczne miejsca dostaw żywności. Niektóre potrzeby seniorów można zaspokoić za pomocą technologii. Na przykład, dzięki wykorzystaniu połączenia za pośrednictwem Internetu urządzeń komputerowych wbudowanych w przedmioty codziennego użytku, umożliwiających im wysyłanie i odbieranie danych. Osoby starsze mogą nadal mieszkać w swoich domach, podczas gdy ich zdrowie jest monitorowane za pomocą różnych podłączonych czujników. Inne możliwości obejmują mobilne aplikacje zdrowotne, które pomagają w śledzeniu funkcji życiowych seniorów, nowe produkty ICT, takie jak robotyka opiekuńcza oraz nowe produkty żywieniowe opracowane w celu zaspokojenia potrzeb żywieniowych osób starszych.

MINISTERSTWO SENIORÓW

Zaspokojenie potrzeb rosnącego udziału seniorów w populacji będzie wymagało zmian w niektórych strukturach społeczno-gospodarczych oraz w organizacji rządowej. Srebrna gospodarka nie powstanie sama. Dlatego proponujemy powołanie Ministra do Spraw Seniorów w każdym kraju sieci, aby pomagał wprowadzać i organizować zmiany.

Dotychczas tylko siedem krajów (Australia, Kanada, Irlandia, Malta, Nowa Zelandia, Szkocja, Walia) ma takiego ministra. Minister do Spraw Seniorów jest główną osobą odpowiedzialną za tworzenie i wdrażanie polityk gwarantujących określone usługi dla seniorów, takie jak ochrona zdrowia i zapewnienie bezpieczeństwa. Ponadto będzie reprezentował seniorów jako członek gabinetu, aby inni ministrowie byli informowani o specyficznych potrzebach osób starszych podczas tworzenia i wdrażania polityki dla własnych ministerstw, które są odpowiedzialne za obszary takie jak zdrowie, sprawy społeczne, przemysł, środowisko, edukacja i transport. Podsumowując, seniorzy muszą mieć równy głos przy stole ministrów rządu.

Minister do Spraw Seniorów ma za zadanie wspierać i promować srebrną gospodarkę. Musi spojrzeć całościowo na starzenie się społeczeństwa, a także na szanse i wyzwania, jakie ono stwarza. Jednym z takich wyzwań będzie np. powołanie stałych inicjatyw edukacyjnych, które zapewnią osobom starszym odpowiedzialny wybór w referendum i petycjach, m.in. dotyczących nowych dostępnych technologii i nowych sektorów rynku, a także dotyczących produktu krajowego brutto dedykowanego srebrnej gospodarce. Innymi ważnymi kwestiami dla seniorów będą te, które wpływają na inicjatywy dotyczące profilaktyki zdrowotnej i te, które wpływają na usługi dla osób niepełnosprawnych.

RADA SENIORÓW

W celu koordynacji działań rządowych na szczeblu krajowym i lokalnym związanych ze srebrną gospodarką potrzebny będzie również organ międzyrządowy (forum seniorów), który będzie dzielić się informacjami, omawiać ważne kwestie dotyczące seniorów oraz współpracować w ramach kluczowych projektów.

Rada Seniorów jest organem opiniadowczo-doradczym przy Ministrze do Spraw Seniorów lub w Sejmie. Jej celem jest wspieranie partycypacyjnego podejmowania decyzji przez osoby starsze. Na poziomie lokalnym Rada Seniorów może wspierać bardziej świadome podejmowanie decyzji, pomagając zidentyfikować lokalne potrzeby, co z kolei przyczyni się do lepszej alokacji zasobów.

Główne cele Rady Seniorów to: określenie specyficznych potrzeb seniorów, promowanie i realizacja działań i projektów dedykowanych dla dobra seniorów, doradzanie rządowi w sprawach dotyczących dobra seniorów, utrzymywanie skutecznej komunikacji rządowej z seniorami oraz nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z organizacjami prowadzącymi podobną działalność w kraju.

Wpływ Rad Seniorów prawdopodobnie wzrośnie w nadchodzących latach, biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa i rosnące znaczenie starszych obywateli w elektoracie. Rady są narzędziem organizacyjnym służącym do wytyczania kierunków rozwoju srebrnej gospodarki zgodnie z potrzebami i życzeniami seniorów. Mówiąc krótko, promują koncentrację uwagi na seniorach.

SYGNATARIUSZE ZOBOWIĄZUJĄ SIĘ WE WŁASNYM ŚRODOWISKU:

- Rozpowszechniać niniejszy dokument wśród organizacji lokalnych.
- Uczestniczyć w kampaniach, które przyczyniają się do realizacji naszych pomysłów i propozycji.
- Zachęcać i angażować do transgranicznej e-współpracy.
- Promować wydarzenia wspierające działalność sieci, a także działać na rzecz wzrostu liczby grup zrzeszonych w sieci.
- Publikować wnioski dotyczące działań mających na celu wdrożenie tych pomysłów i proponować nowe działania w oparciu o zdobyte doświadczenie.

Desenvolvendo a Economia Grisalha e Recursos Governamentais Relacionados para Seniores:

Position Paper

Lançado em 19 de setembro de 2022 por,

[Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy](#)

Tradução Elísio Manuel de Sousa Costa

PALAVRAS CHAVE:

sociedade longeva; envelhecimento populacional; envelhecimento ativo; uso de eTecnologias e eServiços por seniores; Guia de eServiços para seniores com +55; aprendizagem ao longo da vida; literacia digital; *eLearning*; favorável à idade; centralidade sénior; Ministério dos Seniores; concelho de seniores; economia grisalha

REDE PROPOSTA

Os direitos precários dos cidadãos sénior, especialmente aqueles com educação superior e dos quais é esperado que aconselhem e guiem as gerações mais novas, tem estimulado internacionalmente a criação associações de defesa dos seus direitos e de grupos de formadores de opinião. A força destes grupos, porém, varia de país para país. Em alguns países, estes são apoiados e objeto de intenso interesse, enquanto em outros são praticamente ignorados. Por esta razão acreditamos que a criação de uma rede entre todas estas organizações é essencial. A rede proposta atuaria como suporte para as já existentes políticas, da Alta Comissão Para os Direitos Humanos das Nações Unidas, de especialistas independentes e da Aliança Global para os Direitos das Pessoas Idosas. Todos os três recomendaram no passado a criação de uma estrutura reconhecida para unificar esforços de representação atualmente dispersos. A rede proposta irá procurar promover o intercambio internacional de conhecimentos relevantes sobre a temática e fortalecer os compromissos e ações que os países estão a tomar com fim a atingir os objetivos propostos. Por exemplo, eventos públicos informativos podem ser organizados para promover determinadas atividades de apoio e para criar oportunidades para que os novos membros da rede sejam apresentados. A rede irá promover saúde para os cidadãos sénior, prevenção de doenças, mobilidade sénior, tempo livre seguro para seniores, educação alimentar, proteção contra novos riscos e perigos, assim como equidade nos serviços necessários para que os seniores possam adotar novas tecnologias de informação e comunicação.

No caso de membros da academia reformados, a rede irá promover igualdade com respeito ao uso continuados de tecnologias digitais (particularmente email), acesso continuado a bibliotecas de investigação e a continuada possibilidade de os seniores financiarem os seus próprios programas de investigação e providenciar seminários gratuitos.

A ECONOMIA GRISALHA:

O conceito de “economia grisalha” cobre um espectro de esforços diferentes, mas interligados. Em conjunto estes podem melhorar a qualidade de vida dos seniores, particularmente os níveis da sua inclusão na sociedade e o seu envolvimento na atividade económica. Estes objetivos podem ser atingidos através do desenvolvimento de políticas, produtos e serviços inovadores que respondam às necessidades dos seniores. Em seu turno, isto trará mais empregos e crescimento económico.

O conceito de economia grisalha procura uma visão holística sobre o envelhecimento e das oportunidades que este apresenta com respeito ao sentido futura de um vasto espectro de políticas, tais como, ambiente amigo do idoso, empregabilidade acima dos 50, aprendizagem ao longo da vida e cuidados preventivos. Mais ainda, procura integrar novas tecnologias (ex: monitorização de saúde, moradias inteligentes, veículos autónomos, robots de cuidado) com o objetivo de diminuir os custos de envelhecimento e de melhorar as vidas dos cidadãos mais velhos e, ao mesmo tempo, gerar crescimento económico.

O primeiro documento da Comissão Europeia sobre a economia grisalha sublinha a importância deste conceito. Devido ao aumento da longevidade e níveis baixos de natalidade, a população da EU está a envelhecer significativamente. O documento prevê, por exemplo, que a EU irá passar de em 2013 ter quatro adultos em idade ativa (15-64 anos) para cada pessoa acima de 65 anos, para ter apenas dois adultos em idade ativa por cada sénior em 2060. Outra estatística reportada aponta para o dado dramático de apenas um bebé nascer para cada cinco seniores vivos. Apesar destes dados, desafios severos muitas vezes apresentam oportunidades únicas. Fraquezas podem ser transformadas em forças reforçando estruturas e redes sociais. Primeiro, há o tamanho da economia grisalha. Estudos calcularam que se a comunidade de adultos acima dos 50 anos fosse um estado, a economia correspondente seria a terceira maior do mundo, atrás dos EUA e da China, mas à frente do Japão, Alemanha e Reino Unido. Segundo, a economia grisalha não se refere apenas a um só segmento de um mercado nacional, mas sim a uma economia que atravessa vários segmentos. De facto, as contribuições da população sénior têm impacto em todos os mercados e indústrias – incluindo alojamento, transportes, indústria alimentar, seguros, robótica, cuidados de

saúde, comunicações (incluindo a internet), desporto, lazer e viagens. A importância deste segmento da população, tem também de ser calculada em função dos seus recursos. Em Itália, por exemplo, um relatório da *Confidustria* mostra que os cidadãos acima dos 75 anos têm atualmente capacidades linguísticas e de memória, significativamente superiores a populações anteriores na mesma faixa etária. Como resultado, eles vivem geralmente nas suas casas; tem recursos económicos satisfatórios; passam tempo livre a aproveitar férias, *hobbies* e eventos culturais; e praticam desporto. Portanto, eles requerem bens e serviços e continuam a fazer circular o seu dinheiro.

No entanto, para garantir que as suas contribuições continuam por tanto tempo quanto possível, a sociedade tem de fazer mais investimentos em cuidados preventivos ao invés de somente no tratamento de doença. A sociedade tem também de investir em ferramentas e equipamentos de mobilidade sustentável. Barreiras à participação em atividades sociais têm de ser removidas e vias de acesso preferencial, assim como espaços seguros para entrega de comida têm de ser criados. Algumas das necessidades dos seniores também podem ser respondidas através da tecnologia. Por exemplo, através da internet das coisas, pessoas idosas podem continuar a viver nas suas casas enquanto a sua saúde é monitorizada através de uma variedade de sensores conectados. Outras possibilidades incluem aplicações moveis de saúde que assistam com monitorização de sinais vitais, novos produtos TIC tais como robots cuidadores e novos produtos alimentares desenvolvidos para responder às necessidades nutricionais de adultos mais velhos.

O MINISTÉRIO DOS SENIORES

Ir de encontro às necessidades da população crescente de seniores irá requer mudanças em algumas estruturas económicas e sociais, assim como na organização governamental. A economia grisalha não entrará em existência por si só. É por essa razão que propomos o estabelecimento de um Ministério dos Seniores em todos os países da rede para apoiar, liderar e organizar a mudança.

Para já, apenas sete países (Austrália, Canadá, Irlanda, Malta, Nova Zelândia, Escócia, País de Gales) têm um destes ministérios. O Ministro dos Seniores é o principal individuo responsável por criar e implementar políticas que garantam serviços específicos para seniores, tais como proteções de saúde e segurança. Adicionalmente, ele ou ela representará seniores como membro do Gabinete para que outros ministros sejam sensibilizados considerar as necessidades específicas dos mais velhos ao criar e implementar as políticas dos seus ministérios – ministérios tendo responsabilidades por áreas tais com a saúde, assuntos sociais, indústria, ambiente, educação e

transportes. Em suma, os seniores têm de ter uma voz igual na mesa dos ministérios governamentais.

O Ministro dos Seniores, está especialmente responsável pela promoção e apoio à Economia Prateada. Ele ou ela terá de olhar holisticamente para a população em envelhecimento e também para as oportunidade e desafios que se colocam. Um desses desafios, por exemplo, será o estabelecimento de iniciativas educacionais permanentes, que irão assegurar que os cidadãos mais velhos possam fazer escolhas responsáveis em referendos e petições, tais como aquelas que afetam novas tecnologias e novos setores de mercado, ou também sobre a percentagem do Produto Interno Bruto que deve ser dedicado à Economia Grisalha. Outros temas importantes para os seniores serão aqueles que afetam iniciativas de saúde preventiva e aqueles sobre serviços para pessoas em situação de capacidades reduzidas.

O CONSELHO DE SENIORES

Para coordenação das atividades governamentais nos níveis nacional e local em relação à Economia Prateada, um corpo intergovernamental (um fórum sénior) será também necessário para partilhar informação, discutir assuntos novos e emergentes relacionados aos seniores e para trabalhar colaborativamente em projetos chave.

O Conselho de Seniores é um órgão consultivo de aconselhamento ligado ao Ministro dos Seniores ou ao Parlamento. O seu objetivo é apoiar um modelo de tomada de decisão participativo. Ao nível local, o conselho pode apoiar tomadas de decisão mais bem informadas, ajudando a identificar necessidades locais, que irão a seu turno contribuir para uma melhor alocação dos recursos escassos.

Os principais objetivos dos Conselhos de Seniores são: determinar necessidades específicas dos cidadãos seniores; promover e implementar atividades e projetos concebidos com vista ao bem-estar dos seniores; aconselhamento ao governo em assuntos relacionados com o bem-estar dos seniores; manter comunicação efetiva entre o governo e os seniores; e estabelecer e manter contactos com organizações envolvidas em atividades similares no país.

A influência do Conselho de Seniores irá provavelmente crescer ao longo dos anos futuros, dado o envelhecimento da população e a crescente importância dos cidadãos mais velhos no eleitorado. Os conselhos são uma ferramenta organizacional importante para providenciar linhas orientadoras no desenvolvimento da economia grisalha, de acordo com as necessidades e desejos dos seniores. Em suma, promovem a centralidade sénior.

OS SIGNATÁRIOS COMPROMETEM-SE A FAZER, NOS SEUS AMBIENTES PRÓPRIOS, O SEGUINTE:

- Disseminar este *position paper* juntamente a organizações locais relevantes.
- Participar em campanhas que contribuam para a realização das nossas ideias e propostas.
- Encorajar e interagir em colaborações transfronteiriças.
- Promover eventos que apoiam as atividades da Rede e também o crescimento do número de membros envolvidos.
- Publicar descobertas sobre ações para implementar estas ideias e sugerir novas ações baseadas na experiência ganha.

Dezvoltarea *silver economy* și a resurselor guvernamentale asociate, având în centru persoanele vârstnice

Position Paper

19 Septembrie, 2022

[Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy](#)

Traducere Loredana Ivan

Cuvinte cheie:

long-live society; populație îmbătrânită; active aging; vârstnici și utilizarea e-tehnology; e-services; vârstnici 55+ și ghid e-services; lifelong learning; digital literacy; e-learning; age-friendliness; centrarea pe vârstnici; minister al persoanelor vârstnice; consultarea persoanelor vârstnice- consiliul seniorilor; silver economy

Peopunerea constituirii unei rețele

Persoanele vârstnice se bucură de puțină vizibilitate în calitate de cetăteni care ar putea consilia și ghida pe cei din generațiile tinere. Mai ales în cazul persoanelor cu educație superioară, un astfel de ghidaj este o resursă puțin utilizată. Acest aspect a stimulat crearea unor asociații internaționale, grupuri, care au activități de lobby și grupuri care încearcă să se constituie ca lideri de opinie. Vizibilitatea și forța acestor grupuri sunt diferite de la o țară la alta. În unele țări, aceste grupuri sunt stimulate de organismele guvernamentale și generează un interes aparte; în alte țări astfel de inițiative sunt mai degrabă ignorante. Din acest motiv, inițiativa pe care o propunem aici, de creare a unei rețele care să reunească toate aceste asociații, este esențială. Rețeaua pe care o propunem va acționa ca o rețea suport pentru politicile elaborate la nivelul Națiunilor Unite - Comisia pentru Drepturile Omului și un liant între aceste politici, experți independenți și *Global Alliance for the Rights of Older People*. Toate aceste entități au recomandat alcătuirea unei rețele care să reunească eforturile ce există deja la nivel internațional, în domeniul *silver economy*.

Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy va promova schimburi internaționale în general și schimburi de expertiză, în particular, va întări angajamentul și acțiunile care se derulează în zona *silver economy*, în diferite țări. Spre exemplu, organizarea de evenimente informative cu caracter public poate fi o modalitate de a susține anumite inițiative și de a oferi oportunitatea noilor membri ai rețelei să devină vizibili, activi, în cadrul rețelei. Se vor promova, de asemenea, inițiative care privesc sănătatea persoanelor vârstnice, prevenția unor afecțiuni asociate vârstei, mobilitatea vârstnicilor, aspecte legte de îmbătrânire și timp liber, educație legată de alimentație, protecția în față riscurilor și pericolelor asociate procesului de îmbătrânire, echitate și acces al persoanelor în

vârstă la servicii care se referă la adoptarea și integrarea noilor tehnologii de comunicare și informare în viața cotidiană.

În cazul persoanelor din mediul academic, aflate la pensie și care sunt membre ale rețelei, se va promova egalitatea și continuitatea în ce privește accesul la tehnologiile digitale și resursele informaționale electronice ale universităților, cât și garantarea drepturilor acestora de a atrage finanțări pentru cercetările proprii și de a organiza seminarii cu caracter deschis și gratuit.

Silver economy

Conceptul de *silver economy* cuprinde mai multe aspecte care sunt inter-relaționate. Este vorba despre politici și măsuri care pot îmbunătăți calitatea vieții persoanelor în vârstă, nivelul de incluziune socială al acestora și implicarea lor în activitatea economică. Pentru a atinge asemenea obiective, termenul de *silver economy* înglobează politici, activități, servicii ce vin în întâmpinarea nevoilor seniorilor și care, la nivel general, creează mai multe locuri de muncă pentru seniori și pentru economie, ca întreg.

Când vorbim despre *silver economy* trebuie să privim în mod holistic aspectele legate de îmbătrânire și oportunități care există nu doar la nivel economic, ci și la nivelul angajabilității persoanelor de 50 de ani și peste, al spațiului locuit care să asigure nevoile de locuire pentru aceste persoane, de asemenea activități de tip *life-long learning* și cele legate de prevenție, sănătate și îngrijire. În plus, termenul de *silver economy* se extinde astăzi cuprinzând aspecte legate de noile tehnologii: tehnologii de monitorizare a stării de sănătate, de comunicare și informare, roboți, *smart homes* etc. Toate aceste tehnologii se constituie în elemente care ar trebui să reducă riscurile asociate procesului firesc de îmbătrânire și să creeze o calitate a vieții mai bună pentru cetățenii în vârstă. Din perspectivă strict economică, aceste noi tehnologii ar trebui să genezeze creștere și dezvoltare economică.

Primul document oficial al Comisiei Europene care se referă la *silver economy* a subliniat importanța acestui concept. Contextul prezentat este cel al creșterii speranței de viață și a scăderii ratelor natalității în interiorul Uniunii Europene și a unei creșteri accelerate a procentului persoanelor în vârstă. Conform acestui document, elaborat în 2013, UE va trece de la a avea patru persoane cu vârstă adultă (15-64 de ani) care sunt active pe piața muncii la o persoană de peste 65 de ani (în 2013) la două persoane de vârstă adulte de muncă, pentru fiecare persoană peste 65 de ani (în 2060). Un alt raport elaborat de Comisia Europeană arată predicții la fel de îngrijorătoare: un singur copil născut la fiecare cinci seniori, în următorii 30 de ani. Aceste predicții care anunță schimbări dramatice în structura populației, sunt prezentate și ca un set de oportunități. Se pornește de la ideea că anumite vulnerabilități pot fi transformate în avantaje, dacă se insistă pe crearea unor rețele de suport și pe cooperare internațională. Un aspect important, în acest sens, este termenul de *silver economy*. Există calcule care arată că dacă am putea vorbi de totalitatea celor de 50 de ani și peste, la nivel global și dacă am putea să ne imagină acești oameni grupați într-un stat, acest stat ar reprezentat a treia cea mai mare (în termeni de populație) țară a lumii, după State Unite și China și înaintea Japoniei, Germaniei și Marii Britanii. Un alt aspect de care trebuie să ținem seama este acela că *silver economy* nu se referă la un singur aspect al economiei unei țări, ci la mai multe zone ale economiei, care se intersectează. Contribuțiile seniorilor au impact asupra tuturor sferelor economiei unei țări inclusiv aspectele legate de locuire, transport, hrană, asigurări, comunicare, sănătate, activități de recreere și timp liber, activități

sportive și călătorii. Importanța segmentului vârstnic de populație trebuie analizată nu doar în relație cu numărul personelor care fac parte din acest grup, dar și în relație cu resursele lor, cu ceea ce pot aduce în plus la dezvoltarea socială și economică a unei țări. În Italia spre exemplu, un rapor asupra personelor de 75 de ani care lucrează arătat faptul că acestea au abilități mult superioare cohortelor de aceeași vârstă din generațiile anterioare. O mare parte dintre cei din acest segment de vârstă au resurse economice satisfăcătoare și locuiesc în propriile case, participă la evenimente culturale și altele legate de interesele personale, merg în vacanțe, practică diferite sporturi, asigurând astfel o circulație bună a banilor și fiind de fapt consumatori de bunuri și servicii foarte valoroși pentru economie.

Totuși, pentru a crește contribuția persoanelor în vîrstă la economia unei societăți și pentru ca aceste contribuții să continuie până la vîrste înaintate, societățile au nevoie să investează în medicina de prevenție și nu doar în sectorul medical care presupune tratarea bolilor. De asemenea, societățile au nevoie să investească în dispozitive și infrastructură care să asigure o bună mobilitate seniorilor, să reducă barierele care ar putea impiedica persoanele în vîrstă să participe la activitățile sociale, să poată beneficia de noile inovații tehnologice, să aibă acces la servicii de livrare rapidă a hranei etc. Spre exemplu, prin intermediul *Internet of Things*, putem vorbi despre oportunități pentru cei în vîrstă de a rămâne mai mult timp să locuiască în propriile case, de a duce o viață independentă, în care își pot monitoriza permanent starea de sănătate și pot să acționeze preventiv la apariția unei probleme. Alte posibilități pentru a răspunde nevoilor de prevenție pentru persoanele în vîrstă sunt cele legate de *mobile health applications* – aplicații care monitorizează semnalele vitale ale indivizilor (ex. pulsul, tensiunea arterială), dar și noile dispozitive din sfera robotică care ar putea să susțină vârstnicii în activitățile casnice (ex. prepararea hranei).

Ministerul persoanelor în vîrstă

Un alt aspect care ar putea să se adreseze nevoilor unei populații vârstnice în continuă creștere este acela de derulă schimbări în structurile de guvernare (locale, naționale, transnaționale). Problematica *silver economy* ar putea fi abordată de un minister care să aibă în centrul preocupărilor persoanele în vîrstă din societatea respectivă. *Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy* ar putea ajuta, în fiecare țară, la constituirea unui asemenea minister și la organizarea acestui minister astfel încât să corespundă nevoilor seniorilor din societatea respectivă.

Până în 2022, doar șapte țări (Australia, Canada, Irlanda, Malta, Nou Zeeland, Scoția și Țara Galilor) au un minister al persoanelor vârstnice. Ministrul, în aceste țări, este o persoană responsabilă cu implementarea politicilor care asigură diverse servicii specifice seniorilor: cum sunt serviciile de sănătate și îngrijire și servicii care țin de siguranța seniorilor. De asemenea, ministrul desemnat reprezintă vârstnicii și interesele vârstnicilor la nivelul guvernului. Astfel, rolul ministrului este acela de a se asigura că miniștrii celorlalte cabinete (din celelalte ministeriale) au în vedere vârstnicii atunci elaborează politici guvernamentale care urmează să fie implementate. În special nevoile seniorilor trebuie să fie urmărite în politicile care vizează sănătatea, afacerile interne, industria, mediul, educația și transportul. Seniorii trebuie să aibă practic o voce în politicile publice de la nivelul fiecărui minister.

Ministrul desemnat pentru acest minister, al vârstnicilor, trebuie să susțină politicile și programele care se subsumează termenului de *silver economy* și să aibă o abordare holistică a îmbătrânirii populației și a oportunităților și provocărilor care însotesc procesul de

îmbătrânire. Spre exemplu, una dintre provocările cărora ar trebui să le facă față un asemenea minister este aceea de a popune inițiative educaționale pentru seniori, care să genereze creșterea implicării acestora în acțiuni civice cum ar fi petițiile, referendumurile. O altă provocare este cea legată de implicarea seniorilor în sectoarele de activitate nou create (cele care presupun utilizarea noilor tehnologii) și de a urmări creșterea produsului intern brut, ca urmare a dezvoltării *silver economy*. O provocare deloc de neglijat este aceea de a derula acțiuni de prevenție în domeniul sănătății care să aibă impact asupra mobilității seniorilor și a serviciilor care se adresează persoanelor în vârstă cu dizabilități.

Consiliul Seniorilor

Pentru a coordona activitățile guvernamentale la nivel local și național, cele legate de *silver economy*, este nevoie de un organism interguvernamental, un consiliu/ forum al seniorilor care va asigura un rol de liant între diferite organisme administrative, va împărtăși informații, va avea un rol consultativ, va aduce în discuție aspecte legate de viața și nevoile seniorilor, se va implica în proiecte cheie ale instituțiilor locale și naționale cu atribuții în zona *silver economy*.

Consilul Seniorilor este astfel un organism consultativ, atașat misterului persoanelor vârstnice sau Parlamentului. Scopul acestui organism este să participe la luarea deciziilor care privesc viața și bunăstarea persoanelor în vârstă. La nivel local, consiliul poate susține luarea de decizii pe baza unor informații relevante, care țin seama de nevoile vârstnicilor din localitate și de o alocare mai bună a resurselor.

Cele mai importante obiective ale Consiliului Seniorilor sunt: determinarea nevoilor specifice ale seniorilor; promovarea și implementarea activităților și proiectelor care au în vedere bunăstarea seniorilor; consilierea guvernelor în aspecte ce privesc bunăstarea persoanelor în vârstă; menținerea comunicării între organismele guvernamentale și seniori; stabilirea și menținerea contactelor cu organizații care derulează activități similare în țara respectivă (activități care privesc bunăstarea persoanelor în vârstă).

Se așteaptă o creștere a influenței Consiliului Seniorilor în următorii ani, având în vedere îmbătrânirea populației și a faptului că persoanele în vârstă vor deveni o parte semnificativă a electoratului. Consiliul Seniorilor poate fi un organism care oferă un ghid pentru dezvoltarea *silver economy*, în fiecare țară, în acord cu nevoile specifice și așteptările persoanelor vârstnice. Un asemenea consiliu trebuie să promoveze o viziune centrată pe vârstnici a politicilor publice.

Semnatarii acestei *position paper* se angajează să realizeze următoarele:

- Să disemineze această *position paper* către organizațiile locale relevante
- Să participe la campanii care să contribuie la realizarea obiectivelor descrise
- Să încurajeze colaborarea între organisme din mai multe țări, inclusiv colaborarea virtuală
- Să promoveze activitățile rețelei și să asigure creșterea numărului de membri
- Să publice rezultatele acțiunilor care susțin obiectivele formulate în *position paper* și să sugereze noi activități pe baza experienței acumulate

Zhvillimi i Ekonomisë së Argjendit dhe Burimet përkatëse të qeverisë për të moshuarit Dokument Pozicioni

Lëshuar më 19 shtator 2022 nga

Rrjeti global i shoqatave dhe rrjeteve: Pensionistët që zhvillojnë ekonominë e argjendtë
Përkthimi në shqip Aneta Mihali Xhiku

FJALËT KYÇË: jetëgjatësi; popullsia në plakje; plakje aktive; përdorimi i e-Teknologjive nga të moshuarit; shërbimet elektronike, Udhëzues për shërbime elektronike për të moshuarit mbi 55 vjec; të mësuarit gjatë gjithë jetës; shkrim-lexim dixhital; e-learning; miqësi ndaj të moshuarve; përqëndrimi tek të moshuarit; ministri i të moshuarve; këshilli i të moshuarve; ekonomi e argjendtë.

RRJETI I PROPOZUAR

Të drejtat e pasigurta të të moshuarve, veçanërisht të atyre që janë me arsim të lartë dhe që pritet të këshillojnë dhe udhëzojnë brezat e rindërtimit, kanë stimuluar krijimin ndërkombëtar të shoqatave avokuese dhe grupeve të liderëve të opinionit. Megjithatë, fuqia e këtyre grupeve ndryshon nga vendi në vend. Në disa vende, ato mbështeten dhe janë në qendër të një interesit intensiv; në të tjerat, ato praktikisht injorohen. Për këtë arsyen besojmë se krijimi i një rrjeti i të gjitha këtyre shoqatave është thelbësor. Rrjeti i propozuar do të vepron si mbështetje për politikat tashmë ekzistuese të Komisionit të Lartë të Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut, të ekspertëve të pavarur dhe të Aleancës Globale për të Drejtat e të Moshuarve. Që të tre kanë rekomanduar kohë më parë krijimin e një instrumenti të njojur për bashkimin e përpjekjeve që aktualisht janë të shpërndara. Rrjeti i propozuar, pra, do të kërkojë të nxisë shkëmbimin ndërkombëtar të ekspertizës përkatëse dhe do të përforcojë angazhimet dhe veprimet që shtetet e veçanta po ndërmarrin aktualisht për të përmbushur këto objektiva. Për shembull, ngjarje publike informative mund të organizohen për të promovuar iniciativa të veçanta mbështetëse, dhe për të ofruar një mundësi për anëtarët e rindërtimit që të prezantohen. Rrjeti do të promovojë shëndetin për të moshuarit, parandalimin e sëmundjeve, lëvizshmërinë e të moshuarve, kohën e lirë të sigurt për të moshuarit, edukimin ushqimor, mbrojtjen nga rreziqet e reja, si dhe barazinë në shërbimet e nevojshme që të moshuarit të adoptojnë teknologji të reja informacioni dhe komunikimi.

Në rastin e anëtarëve akademikë në pension, rrjeti do të promovojë barazinë në lidhje me përdorimin e vazhdueshëm të teknologjive dixhitale (veçanërisht email), aksesin e vazhdueshëm në bibliotekat kërkimore, dhe aftësinë e garantuar për të moshuarit, për të financuar programet e tyre kërkimore dhe për të ofruar seminare falas.

EKONOMIA E ARGJENDTË

Koncepti i "ekonomisë së argjendtë" mbulon një mori përpjekjesh të ndryshme, por të ndërlidhura. Së bashku këto mund të përmirësojnë cilësinë e jetës së të moshuarve, veçanërisht nivelet e përfshirjes së tyre në shoqëri dhe përfshirjen e tyre në aktivitetin ekonomik. Këto objektiva mund të përmbushen nëpërmjet zhvillimit të politikave, produkteve dhe shërbimeve inovative për plotësimin e nevojave të të moshuarve. Kjo, nga ana tjeter, do të sjellë më shumë rritje dhe vende pune për ekonominë e përgjithshme.

Koncepti i ekonomisë së argjendtë kërkon të shikojë në mënyrë holistike plakjen dhe mundësitë që ajo paraqet në lidhje me drejtimin e ardhshëm të një game të gjërë politikash, si ato për ndërtimin e mjedisit, punësimin mbi 50 vjeç, mësimin gjatë gjithë jetës dhe kujdesin shëndetësor parandalues. Për më tepër, ai kërkon përqafimin e teknologjive të reja (p.sh. monitorimin e shëndetit, shtëpitë inteligjente, automjetet pa shofer, robotët e kujdesit) në mënyrë që t'i përdorë ato për të ulur kostot e plakjes dhe për të përmirësuar jetën e qytetarëve të moshuar, dhe ne të njëjtën kohë, të nxisin ekonominë.

Dokumenti i parë i Komisionit Evropian mbi ekonominë e argjendtë thekson rëndësinë e këtij koncepti. Për shkak të rritjes së jetëgjatësisë dhe nivelit të ulët të lindjeve, popullsia e BE-së po plaket ndjeshëm. Dokumenti, për shembull, parashikon që BE-ja do të kalojë nga situata kur ne vitin 2013, për çdo person mbi 65 vjeç, punonin katër të rritur në moshë pune (15-64 vjeç,) në situatën që në vitin 2060, për çdo të moshuar, do të punojnë vetëm dy të rritur në moshë pune.

Një tjetër statistikë e raportuar zbulon të dhënrat dramatike të një foshnje të lindur për çdo pesë të moshuar të gjallë. Megjithatë, sfidat e mëdha shpesh paraqesin mundësi unike. Dobësitë mund të kthehen në pikë të forta duke përforcuar rrjetet dhe strukturën sociale. Së pari, është madhësia e ekonomisë së argjendtë. Disa kanë illogaritur se nëse komuniteti i të rriturve mbi 50 vjeç do të ishte një shtet, ekonomia përkatëse do të ishte e treta më e madhja në botë, pas Shteteve të Bashkuara dhe Kinës, por përpara Japonisë, Gjermanisë dhe Britanisë së Madhe. Së dyti, ekonomia e argjendtë nuk i referohet një segmenti të vetëm të tregut kombëtar, por një ekonomie që pret disa segmente kryesore. Në të vërtetë, kontributet e popullsisë së moshuar ndikojnë në çdo treg dhe industri – duke përfshirë strehimin, transportin, industrinë ushqimore, sigurimet, robotikën, kujdesin shëndetësor, komunikimin (përfshirë internetin), sportet, kohën e lirë dhe udhëtimet. Rëndësia e këtij segmenti të popullsisë duhet të llogaritet edhe me anë të madhësisë së burimeve të tij. Në Itali, për shembull, një raport i Confindustria tregon se qytetarët mbi moshën 75 vjeç i ruajnë tanë aftësitet gjuhësore dhe kujtesën shumë më mirë se grupet e së njëjtës moshë në të kaluarën. Si rezultat, ata përgjithësisht jetojnë në shtëpitë e tyre; kanë burime të kënaqshme ekonomike; kalojnë kohën e lirë duke shijuar pushime, hobi dhe aktivitete kulturore; dhe praktikojnë sporte. Kështu, ata kërkojnë mallra dhe shërbime dhe vazhdojnë të qarkullojnë paratë e tyre.

Megjithatë, për të siguruar që kontributet e tyre të vazhdojnë për aq kohë sa të jetë e mundur, shoqëria duhet të bëjë më shumë investime në kujdesin parandalues dhe jo vetëm në trajtimin e sëmundjeve. Shoqëria duhet gjithashtu të investojë në mjete dhe pajisje lëvizshmërie të qëndrueshme. Barrierat për pjesëmarrjen në aktivitetet sociale duhet të hiqen, dhe duhet të sigurohen mënyra preferenciale të aksesit dhe vende të sigurta të shpërndarjes së ushqimit. Disa nga nevojat e të moshuarve mund të adresohen përmes teknologjisë. Për shembull, me anë të Internetit të Gjérave, të moshuarit mund të vazhdojnë të jetojnë në shtëpitë e tyre ndërkohë që shëndeti i tyre monitorohet nëpërmjet një sërë sensorësh të lidhur. Mundësi të tjera përfshijnë aplikacione shëndetësore celulare që ndihmojnë në gjurmimin e shenjave jetësore të të moshuarve, produkte të reja ICT si robotika e kujdesit, dhe produkte të reja ushqimore të zhvilluara, për të adresuar nevojat ushqyese të të rriturve më të moshuar.

MINISTRIA E TË MOSHUARVE

Për të plotësuar nevojat e pjesës në rritje të të moshuarve të popullsisë do të kërkohen ndryshime në disa struktura sociale dhe ekonomike si dhe në organizimin qeveritar. Ekonomia e argjendtë nuk do të krijohet vetveti. Kjo është arsyaja pse ne po propozojmë krijuimin e një Ministrie të të Moshuarve në çdo vend në rrjet, për të ndihmuar në udhëheqjen dhe organizimin e ndryshimit. Deri më tanë, vetëm shtatë vende (Australia, Kanadaja, Irlanda, Malta, Zelanda e Re, Skocia, Uells) kanë një ministër të tillë. Ministri i të moshuarve është personi kryesor përgjegjës për krijuimin dhe zbatimin e politikave që garantonjë

shërbime specifike të të moshuarve, si mbrojtja e shëndetit dhe sigurisë. Përveç kësaj, ai ose ajo do të përfaqësojë të moshuarit si një anëtar i kabinetit, në mënyrë që ministrat e tjerë të kujtohen të marrin në konsideratë nevojat specifike të të moshuarve, ndërsa ata krijojnë dhe zbatojnë politika për ministritë e tyre - ministritë që kanë përgjegjësinë për fusha të tillë si shëndetësia, çështjet sociale, industria, mjedis, arsimi dhe transporti. Me pak fjalë, të moshuarit duhet të kenë një zë të barabartë në tryezën e ministrave të qeverisë.

Ministri i të Moshuarve është i ngarkuar posaçërisht për të mbështetur dhe promovuar Ekonominë e Argjendtë. Ai ose ajo duhet të shikojë në mënyrë holistique plakjen e popullsisë dhe gjithashtu mundësitetë dhe sfidat që ajo paraqet. Një sfidë e tillë, për shembull, do të jetë ngritja e nismave të përhershme arsimore, të cilat do të sigurojnë që qytetarët e moshuar të bëjnë zgjedhje të përgjegjshme për referendumet dhe peticionet, si ato që prekin teknologjitet e reja të disponueshme dhe sektorët e rindës tregut, ashtu dhe ato në lidhje me përqindjen e Prodhibit të Brendshëm Bruto kushtuar ekonomisë së argjendtë. Çështje të tjera të rëndësishme për të moshuarit do të jenë ato që ndikojnë në iniciativat parandaluese shëndetësore dhe ato që ndikojnë në shërbimet e aftësisë së kufizuar.

KËSHILLI I TË MOSHUARVE

Për koordinimin e aktiviteteve qeveritare në nivel kombëtar dhe lokal në lidhje me ekonominë e argjendtë, do të nevojitet gjithashtu një organ ndërqeveritar (një forum për të moshuarit) për të shkëmbuar informacione, për të diskutuar çështje të reja që lidhen me të moshuarit, dhe për të punuar me bashkëpunim në projektet kryesore.

Këshilli i të Moshuarve është një organ këshillimor dhe konsultativ pranë Ministrit të të Moshuarve ose Parlamentit. Qëllimi i tij është të mbështesë vendimmarrjen me më shumë pjesëmarrës. Në nivel lokal, këshilli mund të mbështesë vendimmarrjen lokale të informuar më mirë, duke ndihmuar në identifikimin e nevojave lokale, të cilat, nga ana tjetër, do të kontribuojnë në një shpërndarje më të mirë të burimeve të pakta.

Objektivat kryesore të Këshillit të të Moshuarve janë: përcaktimi i nevojave specifike të të moshuarve; promovimi dhe zbatimi i aktiviteteve dhe projekteve të konceptuara për mirëqenien e të moshuarve; këshillimi i qeverisë për çështjet që kanë të bëjnë me mirëqenien e të moshuarve; mbajtja e komunikimit efektiv qeveritar me të moshuarit; dhe vendosja dhe mbajtja e kontakteve me organizatat e angazhuara në aktivitete të ngashme në vend.

Ndikimi i Këshillit të të Moshuarve ka të ngjarë të rritet gjatë viteve të ardhshme, duke pasur parasysh plakjen e popullsisë dhe rëndësinë në rritje të qytetarëve të moshuar në elektorat. Këshillat janë një mjet organizativ për të dhënë udhëzime për zhvillimin e ekonomisë së argjendtë, në përputhje me nevojat dhe dëshirat e të moshuarve. Me pak fjalë, ata promovojnë përqëndrimin tek të moshuarit.

NËNSHKRUESIT MARRIN PËRSIPËR TË BËJNË SË MË POSHTË NË MJEDISIN E TYRE:

- o Të shpërndajnë këtë dokument pozicioni midis organizatave përkatëse lokale.
- o Të marrin pjesë në fushata që kontribuojnë në realizimin e ideve dhe propozimeve tona.
- o Të inkurajojnë dhe përfshihen në bashkëpunimin elektronik ndërkufitar.
- o Të promovojnë ngjarjet që mbështesin aktivitetet e Rrjetit si dhe rritjen e numrit të grupeve të lidhura në rrjet.
- o Të publikojnë gjetjet mbi veprimet për zbatimin e këtyre ideve dhe sugjerojnë veprime të reja bazuar në përvojën e fituar.

Razvijanje srebrne ekonomije in povezani vladni organi za seniorje

Dokument o stališču

Svetovno omrežje združenj in omrežij: Upokojenci razvijajo srebrno ekonomijo

Objavljeno 19.09.2022

Prevod Jože Gričar

KLJUČNE BESEDE:

dolgoživa družba; staranje prebivalstva; aktivno staranje; uporaba e-tehnologij, e-storitve za seniorje; kažipot e-storitev za seniorje 55+; vseživljenjsko učenje; digitalna pismenost; e-učenje; prijaznost do starosti; osredotočenost na seniorje; minister za seniorje; svet seniorjev; srebrna ekonomija

PREDLAGANO OMREŽJE

Negotove pravice seniorjev, zlasti tistih, ki so visoko izobraženi in od katerih se pričakuje, da bodo svetovali in usmerjali mlajše generacije, so spodbudile vzpostavitev mednarodnih zagovorniških združenj in skupin mnenjskih voditeljev. Moč teh skupin pa se razlikuje od države do države. V nekaterih državah jih podpirajo in so v središču intenzivnega zanimanja; v drugih pa so praktično prezrte. Zato menimo, da je vzpostavitev omrežja vseh tovrstnih združenj nujna. Predlagano omrežje bo delovalo kot podpora že obstoječim politikam Visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, neodvisnih strokovnjakov in globalnega zavezništva za pravice starejših. Vsi trije so že zdavnaj priporočili oblikovanje priznanega instrumenta za povezovanje trenutno razpršenih prizadevanj. Predlagano omrežje bo torej poskušalo spodbujati mednarodno izmenjavanje ustreznega strokovnega znanja in bo okrepilo zaveze in ukrepe, ki jih posamezne države trenutno sprejemajo za doseganje teh ciljev. Organizirati je mogoče na primer informativne javne dogodke za promocijo določenih podpornih pobud in ponuditi priložnost za predstavitev novih članov omrežja. Omrežje bo spodbujalo ohranjanje zdravja seniorjev, preprečevanje bolezni, mobilnost seniorjev, varen prosti čas seniorjev, prehransko izobraževanje, zaščito pred novimi tveganji in nevarnostmi ter pravičnost pri zagotavljanju storitev, ki jih seniorji rabijo, da se bodo lahko prilagodili novim informacijskim in komunikacijskim tehnologijam.

V primeru upokojenih akademskih članov bo omrežje spodbujalo enakost v zvezi z nespremenjeno možnostjo uporabe digitalnih tehnologij (zlasti e-naslova), nadaljnjam dostopom do raziskovalnih knjižnic in zajamčeno možnostjo seniorjev, da financirajo lastne raziskovalne programe in izvajajo brezplačne seminarje.

SREBRNA EKONOMIJA

Zamisel »srebrne ekonomije« zajema vrsto različnih, a med seboj povezanih prizadevanj. Skupaj lahko izboljšajo kakovost življenja seniorjev, zlasti stopnjo njihove vključenosti v družbo in vključenost v gospodarsko dejavnost. Te cilje je mogoče doseči z razvojem inovativnih politik in zagotavljanjem izdelkov in storitev za zadovoljevanje potreb seniorjev. To pa bo prineslo večjo rast in delovna mesta za celotno gospodarstvo.

Zamisel srebrne ekonomije želi celostno gledati na staranje in priložnosti, ki jih predstavlja, glede na prihodnjo usmeritev širokega nabora politik, kot so tiste o pripravljenem okolju, zaposlovanju 50+, vseživljenjskem učenju in preventivnem zdravstvenem varstvu. Poleg tega želi sprejeti nove tehnologije (npr. spremljanje zdravja, pametne domove, vozila brez voznika, negovalne robote), da bi jih uporabili za znižanje stroškov staranja in izboljšanje življenja starejših občanov, hkrati pa spodbudili ekonomijo.

Prvi dokument Evropske komisije o srebrni ekonomiji poudarja pomen te zamisli. Zaradi vse daljše življenjske dobe in nizke rodnosti se prebivalstvo EU močno stara. Dokument na primer napoveduje, da bo EU leta 2013 prešla s štirih delovno sposobnih odraslih (15–64 let) na vsako osebo, starejšo od 65 let, na samo dva delovno sposobna odrasla na vsakega starejšega do leta 2060. Druga objavljena statistika razkriva dramatičen podatek, da se na vsakih pet živih starejših rodí en dojenček. Kljub temu resni izzivi pogosto predstavljajo edinstvene priložnosti. Slabosti je mogoče spremeniti v prednosti s krepitevijo socialnih omrežij in strukture. Prvič, gre za obseg srebrne ekonomije. Nekateri so izračunali, da če bi bila skupnost odraslih nad 50 let država, bi bilo ustrezno gospodarstvo tretje največje na svetu, za ZDA in Kitajsko, a pred Japonsko, Nemčijo in Veliko Britanijo. Drugič, srebrna ekonomija se ne nanaša na en sam segment nacionalnega trga, temveč na gospodarstvo, ki sega v več glavnih segmentov. Dejansko prispevki starejšega prebivalstva vplivajo na vsak trg in industrijo – vključno s stanovanji, prometom, živilsko industrijo, zavarovanjem, robotiko, zdravstvenim varstvom, komunikacijo (vključno z internetom), športom, prostim časom in potovanji. Pomen tega segmenta prebivalstva je treba izračunati tudi glede na velikost njegovih sredstev. V Italiji, na primer, poročilo Confindustria kaže, da državljeni, starejši od 75 let, zdaj veliko bolje obdržijo jezikovne spremnosti in spomin kot pretekle skupine iste starosti. Posledično na splošno živijo v svojih domovih; imajo zadovoljiva denarna sredstva; prezivljajo prosti čas na počitnicah, s hobiji in na kulturnih dogodkih; ukvarjajo se s športom. Zato potrebujejo izdelke in storitve in njihov denar kroži še naprej.

Da bi zagotovili, da bodo prispevki seniorjev trajali čim dlje, mora družba več vlagati v preventivno oskrbo in ne le v zdravljenje bolezni. Družba mora vlagati tudi v orodja in opremo za trajnostno mobilnost.

MINISTRSTVO SENIORJEV

Da bi zadovoljili potrebe naraščajočega deleža starejših v prebivalstvu, bodo potrebne spremembe v nekaterih družbenih in gospodarskih strukturah ter v organiziranosti vlade. Srebrna ekonomija ne bo nastala sama od sebe. Zato predlagamo imenovanje ministra seniorjev v vsaki državi v omrežju, da bo pomagal voditi in organizirati spremembe.

Takšnega ministra ima doslej le sedem držav (Avstralija, Kanada, Irska, Malta, Nova Zelandija, Škotska, Wales). Minister seniorjev je glavna oseba, ki je odgovorna za ustvarjanje in izvajanje politik, ki zagotavljajo posebne storitve za seniorje, kot sta zdravstvena in varnostna zaščita. Poleg tega bo ona ali on zastopal seniorje kot član kabineta, tako da bodo drugi ministri opozorjeni, da bodo upoštevali posebne potrebe seniorjev, ko oblikujejo in izvajajo politike za svoja ministrstva – ministrstva, ki so odgovorna za področja, kot je zdravje, socialne zadeve, industrija, okolje, izobraževanje in prevoz. Skratka, seniorji morajo imeti enak glas za mizo vladnih ministrov.

Minister seniorjev je posebej zadolžen za podporo in promocijo srebrne ekonomije. Celostno mora gledati na staranje prebivalstva ter na priložnosti in izzive, ki jih prinaša. Eden takšnih izzivov bo na primer vzpostavitev trajnih izobraževalnih pobud, ki bodo starejšim državljanom omogočale odgovorno odločanje na referendumih in peticijah, tako tistih, ki zadevajo nove razpoložljive tehnologije in nove sektorje trga, kot tudi tistih glede odstotka bruto domačega proizvoda, ki je namenjen srebrni ekonomiji. Druga pomembna vprašanja za seniorje bodo tista, ki bodo vplivala na preventivne zdravstvene pobude in tista, ki bodo vplivala na storitve za invalide.

SVET SENIORJEV

Za usklajevanje vladnih dejavnosti na nacionalni in lokalni ravni v zvezi s srebrno ekonomijo bo potrebno tudi medvladno telo (forum seniorjev), ki bo zagotavljalo informacije, razpravljalo o novih in nastajajočih vprašanjih v zvezi s seniorji ter sodelovalo pri ključnih projektih.

Svet seniorjev je svetovalno in posvetovalno telo pri ministru seniorjev ali pri parlamentu. Njegov cilj je podpirati več participativnega odločanja. Na lokalni ravni lahko svet podpira bolje obveščeno lokalno odločanje, ker pomaga pri prepoznavanju lokalnih potreb, kar bo posledično prispevalo k boljši razporeditvi redkih virov.

Glavni cilji sveta seniorjev so: ugotavljanje specifičnih potreb seniorjev; spodbujanje in izvajanje dejavnosti in projektov, zasnovanih za dobrobit starejših; svetovanje vlad o zadevah v zvezi z blaginjo seniorjev; vzdrževanje učinkovite vladne komunikacije s seniorji; vzpostavljanje in vzdrževanje stikov z organizacijami, ki se ukvarjajo s podobnimi dejavnostmi v državi.

Glede na staranje prebivalstva in vse večji pomen starejših državljanov v volilnem telesu se bo vpliv svetov seniorjev v prihodnjih letih verjetno povečal. Sveti so organizacijsko orodje

za podajanje smernic za razvoj srebrne ekonomije v skladu s potrebami in željami seniorjev. Skratka, spodbujajo osredotočenost na seniorje.

PODPISNIKI SE ZAVEZUJEJO, DA SI BODO V SVOJEM OKOLJU PRIZADEVALI ZA NASLEDNJE:

- Razširjali ta dokument o stališču med ustreznimi lokalnimi organizacijami.
- Sodelovali v akcijah, ki prispevajo k uresničevanju navedenih idej in predlogov.
- Spodbujali in se vključevali v čezmejno e-sodelovanje.
- Spodbujali dogodke, ki podpirajo dejavnosti tega omrežja, kot tudi rast števila skupin v omrežju.
- Objavljali ugotovitve o ukrepih za uresničitev teh idej in predlagali nove ukrepe na podlagi pridobljenih izkušenj.

Developing the Silver Economy and Related Government Resources for Seniors Position Paper

Issued on September 19, 2022 by the
Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy

S i g n a t o r i e s   L i s t

Dr. Maristella Agosti, Professor Emerita of Computer Science
Department of Information Engineering, University of Padua, Italy
Maristella.Agosti@UniPd.it

Moira Allan, Co-founder and International Coordinator
The Pass It On Network, Paris, France
Advisors, Network Liaisons
Moira@PassItOnNetwork.org

Dr. Ágnes Bene, Associate Professor
University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Department of Gerontology,
Hungary
Member, Interdisciplinary Gerontology Research Group & Member, Age Platform Europe
Bene.Anges@foh.UniDeb.hu

Dr. Kathryn L. Braun, Professor of Public Health and Social Work, Barbara Cox
Anthony Endowed Chair on Aging & President
Active Aging Consortium in Asia Pacific – ACAP, University of Hawai'i at Mānoa,
USA
Editor, ACAP Bimonthly Bulletins
KBraun@Hawaii.edu

Dr. Luigi Campanella, Senior Professor, Department of Chemistry
Sapienza University of Rome, Italy
Past General Secretary, European Association of Professors Emeriti – EAPE
General Secretary of Italian Committee of EAPE
Luigi.Campanella@UniRoma1.it

Marek Chałas, President & Founder
Activus Foundation
Member, Citizens' Parliament of Seniors in Poland & Senior Council of the Łódź Region
Activus@Uni.Lodz.pl

Cheah Tuck Wing, President, Third Age Media Association Kuala Lumpur and Selangor, Malaysia
Founding Member, Malaysian Coalition on Ageing
CheahTW@gmail.com

Dr. Dragan Čišić, Professor
University of Rijeka, Faculty of Informatics and Digital Technologies, Croatia
Adjunct Professor, European University Cyprus, Department of Computer Sciences and Engineering
Member, European Academy of Sciences and Arts & Member, Croatian Academy of Engineering
Dragan.Cisic@gmail.com

George Christodoulou, Professor Emeritus
University of Athens Medical School, Greece
President Elect, European Association of Professors Emeriti - EAPE
President, Society Preventive Psychiatry
ProfGChristodoulou@gmail.com

Dr. Elísio Manuel de Sousa Costa, Assistant Professor
Faculty of Pharmacy, University of Porto, Portugal
Director, Competence Center on Active and Healthy Ageing
EMCosta@FF.UP.pt

Dr. Lucija Čok, Professor Emerita, Scientific Counselor
Former Rector, University of Primorska, Slovenia
Lucija.Cok@UPr.si

Jožica Dornič, M.Sc., Editor in Chief
Magazin Vzajemnost (Reciprocity) Ljubljana, Slovenia
Jozica.Dorniz@Vzajemnost.si

Dr. Aleksandar Erceg, Associate Professor

Faculty of Economics, J.J. Strossmayer University of Osijek, Croatia

International Center for Entrepreneurial Studies (ICES)

Aleksandar.Erceg@efos.hr

Dr. Marzanna Farnicka, Assistant Professor

Institute of Psychology, Faculty of Social Sciences, University of Zielona Góra, Lubuskie, Poland

M.Farnicka@wpsnz.UZ.ZGora.pl

Dr. Anna Grabowska, Head, Autodesk Academic Partner and Academy of Third Age

Founder of the Distance Education Centre at Gdańsk University of Technology, Poland

Founding Member, Association of Academic E-learning, Advisor, U3A online,

Member, Steering Committee of U3A Communities

Anka.Grabowska@gmail.com

Dr. Jože Gričar, Professor Emeritus

University of Maribor, Slovenia

Program Coordinator, Inter-Municipality Initiative: Cross-border eCollaboration in the eRegion

Secretary, Professors Emeriti Network & Secretary, eSeniors 55+ Network

Joze.Gricar@UM.si

DDr. Anne-Marie Guillemard, Professor Emerita of Sociology & Letters and Human Sciences

Université de Paris Cité, Center for the Study of Social Movements - EHESS, France

Member, Academia Europaea and Honorary Member, University Academy of France

Member, International College of Seniors

AMG@EHESS.fr

Dr. An Hermans, Professor Emerita

Catholic University Leuven, Belgium

President, European Seniors' Union – ESU, Brussels

Expert on Media and Information Literacy and Seniors, Council of Europe

An.Hermans@KULeuven.be

Helen Hirsh Spence, CEO and Founder

Top Sixty Over Sixty, Age Diversity Consultancy, Greater Ottawa Metropolitan Area,

Canada

Former President, Ontario Principals' Council

Helen@TopSixtyOverSixty.com

Dr. Jan Hively, Co-founder and U.S. Liaison

The Pass It On Network, United States of America

Co-founder, Vital Aging Network, Minnesota

Hivel001@UMn.edu

[Dr. Loredana Ivan, Associate Professor](#)

Communication Department, National University of Political Studies and Public Administration, Bucharest, Romania

Loredana.Ivan@comunicare.ro

[Miha Ješe, M.Sc.](#), Former Mayor

Member, [Municipal Council](#) & Head of the International Cooperation

[Municipality of Škofja Loka](#), Slovenia

Vice-President, [Douzelage – European Town Twinning](#)

Member, [eSeniors 55+ Network](#)

Miha.Jese11@gmail.com

[Dr. Andrzej Klimczuk, Assistant Professor](#)

[SGH Warsaw School of Economics](#), Poland

[Editorial Secretary, Journal of Public Policy Studies](#)

KlimczukAndrzej@gmail.com

[Jasna Kolar Macur, M.Sc.,Councelor](#)

Mentor & Mentors' Coordinator, Voluntary Activities

[Secondary School for Nursing, Slovenj Gradec](#), Slovenia

[Seniors eLearning & eEducation: Patronage Services & Educational Institutions & Libraries & Social Centers eCollaboration](#)

Jasna.Kolar@SC-SG.si

[Annigje Kruytbosch, President](#)

[Douzelage, European Town Twinning](#), Niederanven, The Netherlands

Presidency@DouzelageMeerssen.nl

boekbestelling@bbgerlachus.nl

Dušan Luin, President

Village Community [Kosovelje na Krasu](#), Slovenia

Member, [eSeniors 55+ Network](#)

Dusan.Luin@gmail.com

[Dr.Dr.Hc Heinrich C. Mayr, Professor Emeritus](#)

Former Rector, [Alpen-Adria-Universität Klagenfurt](#), Austria

Application Engineering Research

Heinrich.Mayr@AAU.at

[Dr. Magen Mhaka-Mutepfa, Associate Professor of Psychology and Puplic Health](#)

Faculty of Social Sciences, University of Botswana, Gaborone, Botswana

& Liaison Officer, [Pass it On Network](#)

Magen.Mhaka@yahoo.com

Dr. Marian Niedźwiedziński, Professor

University of Łódź, Poland

Business Informatics Department, School of Economy and Sociology

Cross-border eCollaboration Consortium

MarianN@Uni.Lodz.pl

Gyula Ocskay, General Secretary

Central-European Service for Cross-Border Initiatives (CESCI), Budapest, Hungary

Member, Central European Seniors 55+ eServices Guide Development

Gyula.Ocskay@CESCI-net.eu

Christine O'Kelly, Age-Friendly Coordinator, Dublin City University

Age-Friendly University Global Network, Dublin, Ireland

Christine.OKelly@DCU.ie

Dr. Nancy Papalexandri, Professor Emerita of Human Resources Management

Department of Marketing and Communication, Athens University of Economics and Business, Greece

President, Greek Association of University Women

Member, Hellenic Branch, European Association of Professors Emeriti - EAPE

NPapal@AUEB.gr

Ermira Pirdeni, Executive Director

Albanian Society for All Ages (ASAG), Tirana, Albania

ASAG@gmx.net

Tine Radinja, Mayor

Municipality of Škofja Loka, Slovenia

Member, European Committee of the Regions

Tine.Radinja@SkofjaLoka.si

Anja Rebolj, Head

Service for the Implementation of Regional Activities and Development

Editor, Regional Portal Kamra, Digitised local cultural content from libraries and other local cultural institutions eLibrary

Library Miran Jarc Novo mesto, Coordinator, Seniors Contact Points, Public Libraries in Slovenia

Member, eSeniors 55+ Network

Anja.Rebolj@KMJ.si

Dr. Gregory M. Sadlek, Professor Emeritus / Dean Emeritus

College of Liberal Arts and Social Sciences – CLASS, Cleveland State University,

Ohio, USA

G.Sadlek@CSUOhio.edu

Dr. Raymond Saner, Professor Emeritus

Faculty of Business and Economics, University of Basle, Switzerland

Director and Founder, Centre for Socio-Eco-Nomic Development - CSEND, Geneva, Switzerland

Raymond.Saner@UniBas.ch

Dr. Lichia Saner-Yiu, Founder

Centre for Socio-Eco-Nomic Development – CSEND, Geneva, Switzerland

Yiu@CSEND.org

Dr. Bernhard Schrefler, Professor Emeritus

Department of Civil, Environmental and Architectural Engineering, University of Padua, Italy

Bernhard.Schrefler@DICEA.UniPd.it

Ana João Sepúlveda, Managing Partner

40+ Lab Lisbon, Portugal & President, Age Friendly Portugal Association & Ambassador, Aging 2.0 Network

Lecturer, European University Lisbon

Ana.Sepulveda@40maisLab.pt

Dr. Giuseppe Stellin, Professor Emeritus

Department of Civil, Environmental and Architectural Engineering, University of Padua, Italy

Giuseppe.Stellin@DICEA.UniPd.it

Dr. Dušan Šoltés, Professor & Director

e-Europe Research & Development Centre

Comenius University in Bratislava, Faculty of Management, Slovakia

Member, eSeniors 55+ Network

Dusan.Soltes@FM.UniBa.sk

Dr. Adolf Šostar, Professor Emeritus

Member of the Board, University of Maribor Centre for Professors Emeriti and Retired Higher Education Teachers, Slovenia

Adolf.Sostar@UM.si

Dr. Paul Timmers, Professor, European University Cyprus

Research Associate University of Oxford, Visiting Professor KU Leuven

Former Director, European Commission for Digital Society, Trust & Cybersecurity

Visiting Fellowship in Cybersecurity and Digital Transformation, Oxford University

Senior Advisor, European Policy Centre Brussels, CEO iivii BV, Belgium

Paul.Timmers@iivii.eu

Bojan Tomšič, M.Sc., Senior Lecturer
Procurator, KAKOVOST 2000, d.o.o. Novo mesto, Slovenia
Member, eSeniors 55+ Network
Bojan.Tomsic@Kakovost2000.si

Ljubomir Trajkovski, M.Sc., Principle Consultant, Founder
Trajkovski & Partners Management Consulting, Skopje, North Macedonia
Ljubomir.Trajkovski@TPConsulting.com.mk

Dr. Bogusława Urbaniak, Professor
Department of Labour and Social Policy, University of Łódź, Poland
Member, Committee of Labour and Social Policy Studies, Polish Academy of Sciences
Bogusława.Urbaniak@Uni.Lodz.pl

Peter Wintlev-Jensen, Former Senior Programme Manager
Deputy Head of Unit eHealth, Well-Being and Ageing, Digital Society, Trust and Cybersecurity, Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, European Commission
PWintlev@gmail.com

Valerie Wood-Gaiger, MBE - Most Excellent Order of the British Empire
Founder, Learn with Grandma – an international network on Facebook
Brynamwlwg, Myddfai, Llandovery, Carmarthenshire, Wales SA200NZ
ValWoodGaiger@aol.com

Marjeta Vaupot, MBA, Director
Health Community Center Slovenj Gradec, Slovenia
Coordinator, Central European Seniors 55+ eServices Guide Development
Marijeta.Vaupot@ZD-SG.si

Dr. Doug Vogel, Professor of Information Systems & eHealth Research Institute Director
Harbin Institute of Technology, China
Fellow and Past-President, Association for Information Systems – AIS
Member, Cross-border eCollaboration Consortium
ISDoug@HIT.edu.cn
Fellow, Australian Institute of Digital Health - AIDH, South Melbourne, Victoria, Australia
in association with the University of the Third Age
Vogel.Doug@gmail.com

To be updated